

**Ордена «Знак Пошани»
вище професійне училище №75**

**Електронний посібник
для самостійного вивчення теми
«Облік основних засобів»
з предмету «Бухгалтерський облік»
для учнів професійно-технічних навчальних закладів
за професією:
«Оператор комп'ютерного набору.
Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних»**

**Автори: Гудзенко Любов Іванівна,
викладач спеціальних дисциплін
Денисенко Олена Григорівна,
викладач спеціальних дисциплін**

2012 рік

ЗМІСТ

ПРО ПОСІБНИК	3
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	4
1.1 Суть основних засобів, їх класифікація та оцінка і завдання обліку	4
1.2 Характеристика рахунків 10 «Основні засоби», 13 «Знос необоротних активів», 15 «Капітальні інвестиції»	7
1.3 Документування господарських операцій з обліку основних засобів	9
1.4 Аналітичний облік основних засобів	12
1.5 Облік капітального будівництва	13
1.6 Облік руху основних засобів	15
1.7 Знос (амортизація) основних засобів	23
1.8 Інвентаризація основних засобів	29
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА УРОКУ З ТЕМИ: «ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ»	31
РОЗДІЛ 3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	32
3.1 Контрольні питання для самоперевірки знань	32
3.2 Перевірка вивченого матеріалу на основі здобутих знань та вмінь учнів. Самостійна робота	33
3.2.1 Комплексні тести з теми «Облік основних засобів»	33
3.2.2 Знайти відповідне значення для кожного наведеного терміну	35
3.2.3 Бухгалтерський диктант з теми «Облік основних засобів»	36
3.2.4 Приклад по обліку реалізації основних засобів	37
3.3 Практичні завдання	38
ЛІТЕРАТУРА	40
ДОДАТКИ	41
АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ	93

ПРО ПОСІБНИК

Навчальний посібник складено відповідно до програми навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» за темою «Облік основних засобів».

В посібнику наведено класифікацію основних засобів, розписується облік їх надходження, облік амортизації, ремонту, порядок проведення переоцінки основних запасів, облік капітальних інвестицій.

Для закріплення теоретичних основ у навчальному посібнику пропонуються завдання для самостійної роботи і контрольні питання для самоперевірки знань.

Практичне завдання, наведене у посібнику, спрямоване на засвоєння основних правил і принципів ведення обліку основних засобів. Посібником можна користуватись як під час теоретичного навчання в кабінетах, так і під час самостійного опрацювання.

Даний посібник призначено для учнів ПТНЗ за спеціальністю «Оператор комп'ютерного набору, обліковець з реєстрації бухгалтерських даних» та викладачів професійної підготовки закладів профтехосвіти.

РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Суть основних засобів, їх класифікація та оцінка і завдання обліку.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації по основні засоби визначені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (далі – П(С)БО 7).

До **основних засобів** згідно П(С)БО 7 належать матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Головними завданнями обліку основних засобів є:

- правильне і своєчасне відображення знаходження, вибуття й переміщення ОЗ;
- контроль за їхньою наявністю та збереженням у місцях експлуатації;
- своєчасне й точне обчислення зношення (амортизації) ОЗ і правильне відображення його в обліку;
- визначення витрат на ремонт, а також контроль за раціональним використанням коштів, виділених з цією метою;
- виявлення об'єктів, які не використовуються;
- контроль за ефективністю використання, пошуки резервів підвищення ефективності роботи машин, обладнання та ін..;
- оперативне забезпечення керівництва підприємства необхідною інформацією про стан основних засобів через автоматизацію обліково-обчислювальних робіт на базі сучасних засобів обчислювальної техніки.

Для контролю за наявністю та рухом об'єктів основних засобів їх обліковують за відповідними групами.

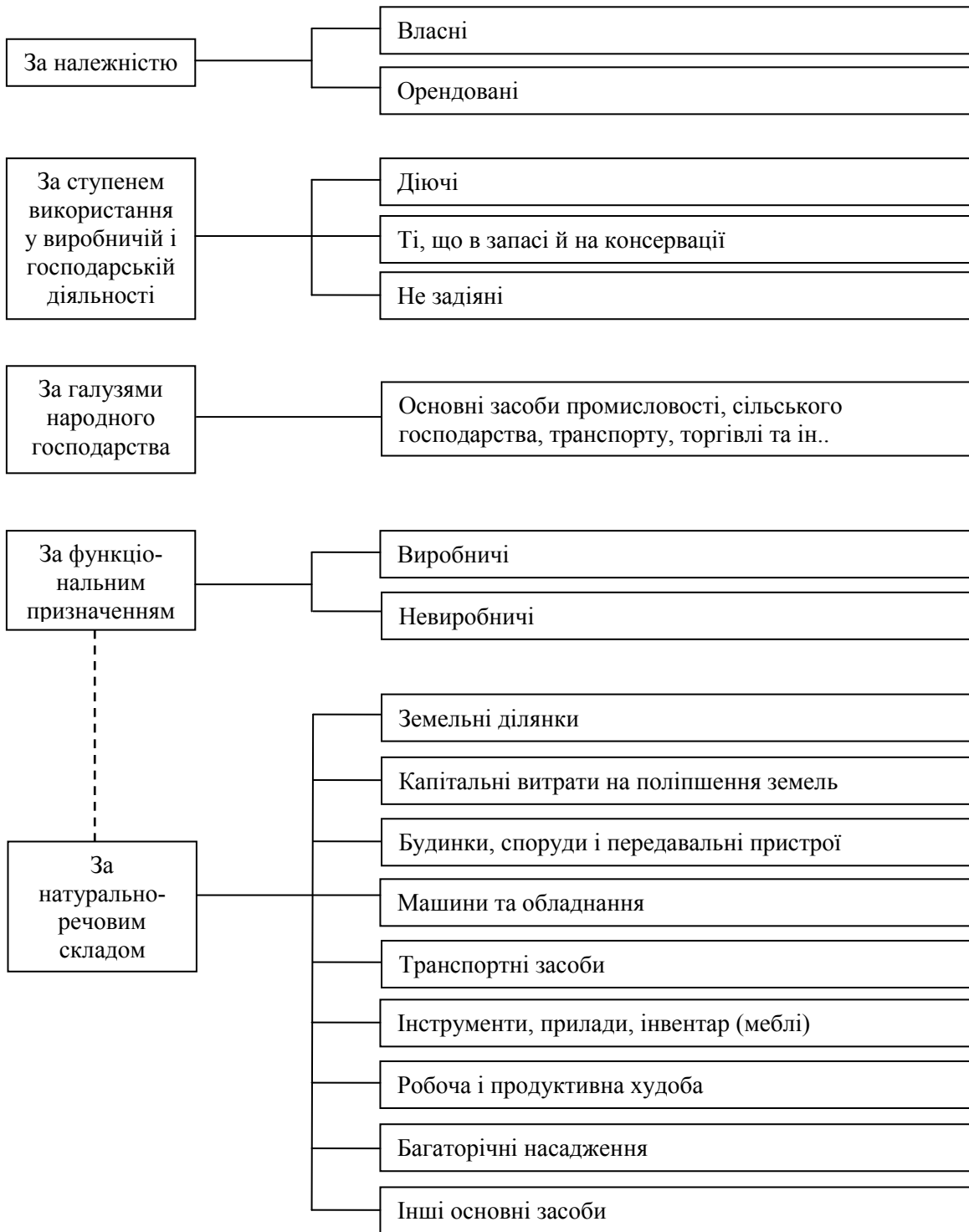
Класифікація основних засобів.

Група основних засобів – сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання основних засобів.

Для ведення бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються за наступними групами.

Визнання та оцінка основних засобів.

Об'єкт основних засобів визначається як актив тоді, коли існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням активу, та його оцінка може бути достовірно визначена.

В П(С) БО 7 визначені наступні види оцінки основних засобів:

1. *Первісна вартість* основних засобів визначається як історична (фактична) собівартість основних засобів у сумі грошових коштів, сплачених при придбанні або створенні необоротних активів.

2. *Переоцінена вартість* – це вартість основних засобів після проведення їх переоцінки.

3. *Вартість, яка амортизується*, представляє собою первісну або переоцінену вартість об'єкта основних засобів за вирахуванням ліквідаційної вартості.

4. *Ліквідаційна вартість* визначається як сума коштів або вартість інших активів, які підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) основних засобів по закінченню періоду використання, що передбачений, за вирахуванням очікуваних витрат на ліквідацію (продаж) цього об'єкту.

Показники ліквідаційної вартості та вартості, що амортизується, є розрахунковими, оскільки їх значення визначаються на підставі приблизних розрахунків, а не за допомогою безпосереднього вимірювання. Використання показників ліквідаційної вартості та вартості, що амортизується, дозволяє більш обґрунтовано визначити ту частину вартості об'єкту, яка повинна бути віднесена на витрати протягом періоду його використання підприємством (за умови достатньо точного визначення ліквідаційної вартості). Якщо величина ліквідаційної вартості є незначною, то при розрахунку вартості, що амортизується, її можна не враховувати.

5. Справедлива вартість об'єкта основних засобів дорівнює сумі, за якою актив може бути обміняний при здійсненні угоди між компетентними, обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Справедливою вартістю в більшості випадків є ринкова вартість за умови тривалого збереження способу господарського використання відповідних об'єктів, тобто використання для ведення одного і того ж або аналогічного виду діяльності. Ринкова вартість визначається професійними оцінювачами. При неможливості отримання інформації про ринкову вартість будь-яких об'єктів через їх специфічний характер, вони переоцінюються за відновленою вартістю з врахуванням фактичного зносу.

6. Залишкова (балансова) вартість основного засобу визначається як різниця між первісною вартістю та сумою нарахованого зносу (амортизації).

1.2. Характеристика рахунків 10 «Основні засоби», 13 «Знос необоротних активів», 15 «Капітальні інвестиції».

Характеристика рахунку 10 «основні засоби»

Рахунок 10 «Основні засоби» призначений для обліку господарських засобів, тобто узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів. Він є активним, балансовим.

По дебету рахунку 10 «основні засоби» відображається надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих, внесених засновниками) основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю, сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; сума дооцінки вартості об'єкта основних засобів. По кредиту – вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів, сума уцінки основних засобів.

В таблиці 1. наведені субрахунки, які відкриваються до рахунку 10 «Основні засоби», та їх характеристика.

Таблиця 1. Субрахунки рахунку 10 «Основні засоби»

<i>Назва субрахунків</i>	<i>Характеристика субрахунків</i>
101 «Земельні ділянки»	Відображається вартість земельних ділянок, які було придбано відповідно до Указу Президента від 19 січня 1999 року № 32/99 «Про продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення»
102 «Капітальні витрати на поліпшення земель»	До цієї групи основних засобів відносяться витрати неінвентарного характеру (не пов'язані зі створенням споруд) на культурно-технічні заходи щодо поверхневого поліпшення земель для сільськогосподарського користування, здійснювані за рахунок капітальних вкладень (планування земельних ділянок, корчування площ під рілля, очищення полів від каменів і валунів, зрізування купин, розчистка заростей, очищення водосховищ та інше)
103 «Будинки та споруди»	Ведеться облік наявності та руху будівель, споруд, їх структурних компонентів і передавальних пристроїв, а також житлових будинків
104 «Машини та обладнання»	Інструкція № 291 не дає чіткого визначення, які основні фонди обліковуються на цьому субрахунку
105 «Транспортні засоби»	До транспортних засобів належать засоби пересування, призначені для переміщення людей і вантажів, а також магістральні трубопроводи, призначенням яких є транспортування рідких і газоподібних речовин від постачальника до місця їх зберігання (використання)
106 «Інструменти, прилади та інвентар»	До інструментів відносяться: ріжучі, ударні, давлючі та ущільнюючі знаряддя праці, включаючи ручні механізовані знаряддя, які працюють за допомогою електроенергії, стисненого повітря тощо, а також будь-які пристрої для оброблення матеріалів, здійснення монтажних робіт та інше. До виробничого інвентарю і приналежностей належать предмети виробничого призначення, котрі використовуються для полегшення виробничих операцій під час роботи, обладнання для охорони праці, вмістища для зберігання рідких і сипких тіл
107 «Робоча і продуктивна худоба»	До цієї групи належать: робоча худоба – коні, воли, верблюди, віслиюки та інші робочі тварини, продуктивна худоба – корови, бики-плідники, буйволи і яки, жеребці-плідники та племінні кобили та інші
108 «Багаторічні насадження»	До цієї групи основних засобів відносяться всі штучні багаторічні насадження незалежно від їх віку

<i>Назва субрахунків</i>	<i>Характеристика субрахунків</i>
109 «Інші основні засоби»	Всі інші основні засоби, що не обліковуються на зазначених вище субрахунках рахунку 10 «Основні засоби»

Характеристика рахунку 15 «Капітальні інвестиції»

Рахунок 15 «Капітальні інвестиції» призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів. Він є активним, балансовим.

На субрахунку 151 «Капітальне будівництво» відображаються витрати на будівництво, що здійснюється як господарським, так і підрядним способом для власних потреб підприємства. На цьому субрахунку також ведеться облік устаткування, що підлягає монтажу в процесі будівництва, та авансові платежі для фінансування вказаного будівництва.

Субрахунок 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» призначений для обліку витрат на придбання або виготовлення власними силами матеріальних активів, облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби» (крім об'єктів будівництва та основного стада).

На субрахунку 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів» відображаються витрати підприємства на придбання або виготовлення власними силами матеріальних активів, облік яких ведеться на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи».

На субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» відображаються витрати підприємства на придбання або створення власними силами активів, облік яких ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи».

На субрахунку 155 «Формування основного стада» обліковуються витрати на формування основного стада робочої та продуктивної худоби (крім тварин, які обліковуються на рахунку 21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі»).

Характеристика рахунку 13 «Знос необоротних активів»

Для відображення в бухгалтерському обліку сум амортизаційних відрахувань використовують контрактивний регулюючий рахунок 13 «Знос необоротних активів». Він є пасивним (контрактивним), балансовим.

На субрахунку 131 «Знос основних засобів» узагальнюється інформація про суму зносу тих необоротних активів, облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби».

На субрахунку 132 «Знос інших необоротних матеріальних активів» узагальнюється інформація про суму зносу тих необоротних активів, облік яких ведеться на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи».

На субрахунку 133 «Знос нематеріальних активів» узагальнюється інформація про суму зносу нематеріальних активів.

По кредиту рахунку записують суми щомісячних амортизаційних відрахувань на реконструкцію та модернізацію основних засобів. При цьому дебетують рахунки основного і допоміжного виробництва, загальновиробничих і адміністративних витрат, обслуговуючих виробництв та господарств, витрат обігу тощо – в залежності від того, де знаходяться ті чи інші основні засоби.

При журнально-ордерній формі облік по вище вказаних рахунках відображається в журналі-ордері №4 (Додаток А).

1.3. Документування господарських операцій з обліку основних засобів.

Рух основних засобів, пов'язаний із здійсненням господарських операцій з надходження, внутрішнього переміщення та вибуття основних засобів, оформлюють типовими формами первинної облікової документації, затвердженими наказом Міністерства України від 29.12.95 р. № 352(табл..2).

Таблиця 2. Типові форми первинного обліку основних засобів

<i>№ форми</i>	<i>Назва</i>	<i>Додатки</i>
ОЗ-1	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів	Додаток Б
ОЗ-2	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів	Додаток В
ОЗ-3	Акт на списання основних засобів	Додаток Д
ОЗ-4	Акт на списання автотранспортних засобів	Додаток Е
ОЗ-5	Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини	Додаток Ж
ОЗ-6	Інвентарна картка обліку основних засобів	Додаток К
ОЗ-7	Опис інвентарних карток по обліку основних засобів	Додаток Л
ОЗ-8	Картка обліку руху основних засобів	Додаток М
ОЗ-9	Інвентарний список основних засобів (за місцем їх знаходження, експлуатації)	Додаток Н
ОЗ-14	Розрахунок амортизації основних засобів	Додаток П
ОЗ-16	Розрахунок амортизації по автотранспорту	Додаток Р

Форма ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів» використовуються для:

- зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів;
- обліку введення об'єктів основних засобів в експлуатацію;
- оформлення внутрішнього переміщення основного засобу з одного підрозділу (цеху, відділу, ділянки) в інший;
- виключення об'єктів зі складу основних засобів при передачі іншому підприємству – як при продажу (обміні), так і при безоплатній передачі.

Склад комісії, яка складає акт, визначається в наказі про облікову політику підприємства або затверджується керівником.

Кожен об'єкт зараховується до складу основних засобів за окремим актом. Виключення лише становлять інвентар, інструменти, обладнання та подібні об'єкти, якщо вони є однотипними та мають однакову вартість в одному календарному місяці.

При прийманні основного засобу акт складається в одному примірнику, при передачі іншому підприємству – в двох (для обох підприємств), при передачі другому підрозділу – також в двох (на підставі другого примірника акту працівник, який передає об'єкт основний засіб, робить відповідний запис до інвентарного списку ОЗ-9).

Перший примірник акту передається в бухгалтерію, де на його підставі проводиться запис в інвентарній картці форми ОЗ-6. До акту додається необхідна технічна документація, яка пізніше передається в один з відділів.

Акти зберігаються протягом всього терміну експлуатації об'єкту і протягом трьох років та одного місяця після списання об'єкту з обліку за умови, що на цей період була проведена документальна ревізія.

Форму ОЗ-2 «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів» використовують при оформленні приймання-передачі основного засобу з капітального ремонту, реконструкції або модернізації. Акт

складається в одному примірнику, якщо ремонт, реконструкція або модернізація здійснювались господарським способом, а в двох – якщо на іншому підприємстві (другий примірник передається підприємству, яке здійснювало роботи). На підставі акту вносяться зміни до:

- ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів»;
- ОЗ-14 «Розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств)»;
- ОЗ-15 «Розрахунок амортизації основних засобів (для будівельних організацій)»;
- ОЗ-16 «Розрахунок амортизації по автотранспорту».

Форми ОЗ-3 «Акт на списання основних засобів» та ОЗ-4 «Акт на списання автотранспортних засобів» використовуються для оформлення вибуття окремих об'єктів основних засобів при повній або частковій ліквідації. Акт складається в двох примірниках і затверджується керівником підприємства, потім передається в бухгалтерію, де на його підставі здійснюють запис до форми ОЗ-9 та вилучають картку форми ОЗ-6, що відображають у відомості форми ОЗ-7.

Форми ОЗ-5 «Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини» використовується при встановленні, запуску та демонтажу будівельної машини, взятої на прокат. Цей акт підписується представником машино прокатної бази та механіком будівельної дільниці.

Форма ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів» використовується для аналітичного обліку та узагальнення інформації про наявність та рух всіх типів основних засобів на підприємстві. Картки заводяться на кожен інвентарний об'єкт або групу однотипових об'єктів, які мають однакову вартість, введені в експлуатацію в один і той же час та знаходяться в одному підрозділі (цеху). Інвентарні картки заповнюються на підставі наступних первинних документів з обліку руху основних засобів:

- ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»;
- ОЗ-2 «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів»;
- ОЗ-3 «Акт на списання основних засобів» (при цьому картка вилучається);
- ОЗ-4 «Акт на списання автотранспортних засобів» (при цьому картка вилучається);

На підставі інвентарних карток заповнюються наступні реєстри обліку:

- ОЗ-7 «Опис інвентарних карток по обліку основних засобів»;
- ОЗ-8 «Картка обліку руху основних засобів» (заповнюється в кінці місяця);
- ОЗ-9 «Інвентарний список основних засобів» (крім випадку внутрішнього переміщення основного засобу).

Дані карток сумарно звіряють з реєстрами синтетичного бухгалтерського обліку.

Кожна картка традиційно ведеться в одному примірнику в бухгалтерії, але існує варіант обліку з веденням двох примірників цих форм: один примірник – в бухгалтерії, інший – в місці експлуатації основного засобу, замість форми ОЗ-9. Підприємства, які мають невелику кількість основних засобів, можуть вести їх пооб'єктний облік в інвентарній книзі (в розрізі видів основних засобів та місць їх знаходження).

На орендовані основні засоби картка форми ОЗ-6 не заводиться. Для аналітичного обліку таких засобів використовується копія інвентарної картки орендодавця, яка повинна бути отримана разом з орендованими основними засобами.

Форма ОЗ-7 «Опис інвентарних карток по обліку основних засобів»

використовується для реєстрації інвентарних карток. Ця форма складається в одному примірнику з метою контролю за зберіганням карток. Зареєстровані у цьому описі картки розміщують у картотеці основних засобів, де їх групують за видами, а всередині видів – за місцезнаходженням. Картки недіючих основних засобів групують окремо. Вибуття основних засобів відмічається у картці, яка вилучається з картотеки діючих об'єктів, що відображається в цьому опису.

Форма ОЗ-8 «Картка обліку руху основних засобів» заповнюється на підставі наступних форм:

- ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів»;
- ОЗ-14 «Розрахунок амортизації основних засобів(для промислових підприємств)»;
- ОЗ-15 «Розрахунок амортизації основних засобів (для будівельних організацій)»;
- ОЗ-16 «Розрахунок амортизації по автотранспорту».

Форма ОЗ-9 «Інвентарний список основних засобів» використовується у місцях експлуатації основних засобів (цехах, відділах) для обліку кожного об'єкту за матеріально відповідальними особами.

➤ *Форми ОЗ-14 «Розрахунок амортизації основних засобів(для промислових підприємств)», ОЗ-15 «Розрахунок амортизації основних засобів (для будівельних організацій)», ОЗ-16 «Розрахунок амортизації по автотранспорту»* використовується для розрахунку амортизації основних засобів та заповнюються на підставі інвентарних карток форми ОЗ-6 з урахуванням змін, внесених актом форми ОЗ-2 при прийманні-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів.

1.4. Аналітичний облік основних засобів.

Аналітичний облік основних засобів ведеться за інвентарним об'єктом.

Об'єкт основних засобів – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдями до нього, або конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання самостійних функцій, або ж відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів, що являють собою єдине ціле і спільно виконують певну роботу.

Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то в бухгалтерському обліку кожна з цих частин може визначатись як окремий об'єкт основних засобів.

Кожному інвентарному об'єкту присвоюється інвентарний номер, який наноситься на об'єкт і вказується в первинних документах та реєстрах з обліку об'єктів основних засобів. Облік ведеться також за видами основних засобів, місцями їх експлуатації, матеріально відповідальними особами.

1.5. Облік капітального будівництва.

Більшість основних засобів надходять на підприємство шляхом здійснення капітальних інвестицій.

Капітальні інвестиції – це сукупність витрат на створення, придбання і поліпшення якісного стану основних засобів.

Витратами, які включаються до собівартості капітального будівництва є:

- вартість підготовки будівельного майданчика;
- початкові витрати на транспортування та заготівельні витрати основних засобів;
- витрати по страхуванню ризиків;
- витрати на установку, монтаж та налагодження;
- витрати на послуги спеціалізованих підприємств та фахівців (архітекторів, інженерів, юристів, проєктантів та інших).

Собівартість активу, створеного власними силами визнається як сума прямих та накладних витрат, пов'язаних зі створенням активу. В цьому випадку собівартість активу не повинна перевищувати його справедливій вартості.

Приклад накопичення витрат по капітальному будівництву наведено нижче.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Придбано матеріали для будівництва	205 «Будівельні матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	2000
2	Відображено податковий кредит по ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	400
3	Відображено вартість витрачених матеріалів	151 «Капітальне будівництво»	205 «Будівельні матеріали»	2000
4	Нараховано заробітну плату робітникам, які зайняті будівельними роботами	151 «Капітальне будівництво»	66 «Розрахунки з оплати праці»	1000
5	Відображено вартість монтажних проєктно-будівельних робіт	151 «Капітальне будівництво»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	800
6	Відображено податковий кредит по ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	160
7	Відображено вартість державної реєстрації	151 «Капітальне будівництво»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	150
8	Відображено капітальне вкладення на вартість страхування	151 «Капітальне будівництво»	655 «Розрахунки за страхуванням майна»	300
9	Відображено податковий кредит по ПДВ	641 «Розрахунки з податками»	655 «Розрахунки за страхуванням майна»	60
10	Відображено введення в експлуатацію будівлі	103 «Будинки та споруди»	151 «Капітальне будівництво»	4000
11	Списано на інші витрати різницю між собівартістю будівництва і справедливою вартістю	977 «Інші витрати звичайної діяльності»	151 «Капітальне будівництво»	250

Аналітичний облік капітальних інвестицій ведеться відповідно за видами основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, нематеріальних активів, а також за окремими об'єктами капітальних інвестицій (інвентарними об'єктами).

1.6. Облік руху основних засобів.

Надходження основних засобів.

Порядок відображення надходження основних засобів в бухгалтерському обліку та формування їх первісної вартості залежить від того, яким чином і на яких умовах вони придбані.

<i>Основні засоби</i>		<i>Первісна вартість</i>
Придбані підприємством за грошові кошти	⇒	Витрати на придбання
Придбані підприємством за рахунок кредитів банку	⇒	Витрати на придбання, але без урахування витрат на сплату відсотків за кредит банку
Отримані підприємством безоплатно	⇒	Справедлива вартість на дату отримання
Внесені до статутного капіталу підприємства	⇒	Погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість
Створені підприємством власними силами	⇒	Сума прямих і накладних витрат, пов'язаних зі створенням активу
Зараховані підприємством з виготовленої продукції, товарів тощо	⇒	Собівартість активу, яка визначається згідно з П(С)БО 9 «Запаси» та 16 «Витрати»
Отримані підприємством у результаті обміну на подібний об'єкт	⇒	Залишкова вартість переданого об'єкту. Якщо залишкова вартість переданого об'єкту перевищує його справедливую вартість, то первісною вартістю об'єкту основних засобів буде справедлива вартість переданого об'єкту із включенням різниці до витрат звітного періоду
Отримані підприємством у результаті обміну на неподібний об'єкт основних засобів або інший актив	⇒	Справедлива вартість переданого об'єкту збільшена на суму грошових коштів або їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну

Формування первісної вартості основних засобів

Первісна вартість об'єктів основних засобів, зобов'язання за які визначені загальною сумою, визначається розподілом цієї суми пропорційно до справедливої вартості окремого об'єкта основних засобів.

До первісної вартості не включаються:

- витрати на сплату відсотків за користування кредитом при придбанні (створенні) основних засобів, повністю або частково за рахунок позикового капіталу;
- адміністративні та інші витрати, які не відносяться безпосередньо до придбання основного засобу або доведення його до стану, придатного до експлуатації.

Надходження основних засобів, внесених засновниками до статутного капіталу, оформляються наступними бухгалтерськими проводками.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Відображено внесок до статутного капіталу	46 «Неоплачений капітал»	40 «Статутний капітал»
2	Одержано основні засоби як внесок до статутного капіталу	10 «Основні засоби»	46 «Неоплачений капітал»

Безоплатне отримання об'єктів основних засобів для цілей бухгалтерського обліку розглядається як збільшення додаткового капіталу, причому на суму, що дорівнює справедливій вартості безоплатно отриманого об'єкта основних засобів, без урахування інших обов'язкових витрат і платежів. При безоплатному одержанні об'єктів основних засобів виникає дохід в сумі амортизації таких об'єктів одночасно з її нарахуванням. У міру виникнення доходу сума додаткового капіталу зменшується.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Відображено вартість безоплатно отриманих основних засобів	152 «Придбання (створення) основних засобів»	424 «Безоплатно одержані необоротні активи»
2	Зараховано до складу основних засобів	10 «Основні засоби»	152 «Придбання (створення) основних засобів»
3	Відображено дохід у сумі нарахованої амортизації	424 «Безоплатно одержані необоротні активи»	745 «Дохід від безоплатно одержаних активів»

При надходженні основних засобів, придбаних за плату у постачальників, бухгалтерські проводки будуть виглядати наступним чином.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Відображено вартість основних засобів за договором постачання	152 «Придбання (створення) основних засобів»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядчиками»	2400
2	Відображено суму ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядчиками»	480
3	Відображено суму консультаційних, інформаційних, посередницьких, реєстраційних, транспортних послуг та інших витрат пов'язаних з придбанням основних засобів	152 «Придбання (створення) основних засобів»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	1000
4	Відображено суму ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	200
5	Зараховано об'єкт до складу основних засобів	10 «Основні засоби»	152 «Придбання (створення) основних засобів»	3200

Об'єкт основних засобів може бути придбаний в результаті обміну на інший неподібний об'єкт основних засобів або інший актив. При цьому складаються наступні бухгалтерські проводки.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Одержано основні засоби в обмін на готову продукцію	152 «Придбання (створення) основних засобів»	701 «Дохід від реалізації готової продукції»	2000

2	Зараховано до складу основних засобів	10 «Основні засоби»	152 «Придбання (створення) основних засобів»	2000
3	Собівартість відвантаженої готової продукції	90 «Собівартість реалізації»	26 «Готова продукція»	2400

Крім того основний засіб може бути обмінаний на подібний об'єкт, який використовується при виробництві такої ж самої продукції та має таку саму справедливу вартість.

Переоцінка основних засобів

Переоцінка основних засобів проводиться за рішенням керівництва та оформлюється наказом підприємства.

Частота проведення переоцінки залежить від коливань справедливої (реальної) вартості основних засобів, тобто якщо їх справедлива вартість суттєво (більше ніж на 10 відсотків) відрізняється від балансової вартості.

Операції з переоцінки основних засобів включають операції зі збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів та їх зносу – *дооцінку*, та операції зі зменшення первісної вартості об'єкта основних засобів та їх зносу – *уцінку*.

При переоцінці основних засобів накопичена амортизація повинна бути скоригована. Це пов'язано з тим, що в результаті переоцінки балансова вартість доводиться до справедливої вартості з врахуванням ступеню зносу об'єкту на дату переоцінки.

Переоцінена сума первісної вартості та зносу об'єкта основних засобів визначається відповідно як добуток первісної вартості або зносу та індексу переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкту, який переоцінюється, на його залишкову вартість.

У разі переоцінки об'єкту основних засобів здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

Відображення в бухгалтерському обліку результатів переоцінки вартості основних засобів залежить від результатів попередніх переоцінок.

Якщо переоцінка вартості даного об'єкта основних засобів здійснюється вперше, то в бухгалтерському обліку її результати буде відображено таким чином:

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
Дооцінка основних засобів			
1	Відображено суму дооцінки нарахованого зносу основного засобу	10 «Основні засоби»	131 «Знос основних засобів»
2	Відображено суму дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів	10 «Основні засоби»	423 «Дооцінка активів»
Уцінка основних засобів			
1	Відображено суму уцінки нарахованого зносу основного засобу	131 «Знос основних засобів»	10 «Основні засоби»
2	Відображено суму уцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів	975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій»	10 «Основні засоби»

Приклад

На балансі підприємства обліковується об'єкт основних засобів, первісна вартість якого – 3000 грн.; сума нарахованого зносу – 500 грн.

Справедлива вартість об'єкта становить 4000 грн. У зв'язку з цим прийнято рішення про переоцінку вартості об'єкта основних засобів. Для цього об'єкта основних засобів здійснювана переоцінка є першою.

Обчислимо індекс переоцінки: $4000 \text{ грн.} : 2500 \text{ грн.} = 1,6$.

Застосовуючи цей індекс, розрахуємо «нову» первісну вартість і «нову» суму зносу:

➤ первісна вартість: $3000 \text{ грн.} \times 1,6 = 4800 \text{ грн.}$;

➤ нарахований знос: $500 \text{ грн.} \times 1,6 = 800 \text{ грн.}$

Сума дооцінки первісної вартості склала 1800 грн. ($4800 \text{ грн.} - 3000 \text{ грн.}$).

Сума дооцінки нарахованого зносу склала 300 грн. ($800 \text{ грн.} - 500 \text{ грн.}$).

Залишкова вартість об'єкта основних засобів збільшилася на 1500 грн. ($1800 \text{ грн.} - 300 \text{ грн.}$). Сума збільшення залишкової вартості відноситься на збільшення додаткового капіталу.

У бухгалтерському обліку буде зроблено такі записи:

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Відображено збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів у частині збільшення суми нарахованого зносу	10 «Основні засоби»	131 «Знос основних засобів»	300
2	Відображено збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів у частині збільшення залишкової вартості з одночасним збільшенням додаткового капіталу	10 «Основні засоби»	423 «Дооцінка активів»	1500

Для цілей бухгалтерського обліку подальші заходи щодо переоцінки вартості об'єкта основних засобів залежатимуть від результатів попередніх переоцінок, а саме:

➤ якщо підприємство проводить уцінку раніше доціненої вартості об'єкта основаного засобу, то суму такої уцінки буде відображено:

а) у зменшення суми додаткового капіталу, сформованого при дооцінці такого об'єкта основних засобів;

б) якщо сума уцінки перевищує суму додаткового капіталу (в частині дооцінки такого основного засобу), то сума такого перевищення включається до складу витрат.

Якщо на момент уцінки вартості об'єкта основних засобів, який раніше переоцінювався, сальдо по рахунку 423 «Дооцінка активів» відсутнє (внаслідок його покриття попередніми уцінками), всю суму уцінки буде відображено у складі витрат звітного періоду;

➤ якщо підприємство здійснює уцінку раніше уціненої вартості основних засобів, то суму такої уцінки буде відображено:

а) у складі доходів у сумі, що дорівнює сумі витрат, показаних при попередніх уцінках;

б) у сумі перевищення над витратами попередніх уцінок – у складі додаткового капіталу.

Якщо на момент дооцінки вартості основного засобу, який раніше переоцінювався, суму витрат повністю покрито попередніми дооцінками, всю суму здійснюваної дооцінки буде показано у складі додаткового капіталу.

При дооцінці вартості основного засобу, який раніше тільки до оцінювався, всю суму переоцінки було віднесено до складу додаткового капіталу.

При уцінці вартості основного засобу, який раніше тільки оцінювався, всю суму уцінки буде віднесено до складу витрат.

Дані про переоцінку відображаються у регістрах аналітичного обліку основних засобів – в інвентарній картці обліку основних засобів.

Витрати на утримання основних засобів.

Після отримання основних засобів кожне підприємство несе витрати, пов'язані з їх утриманням та експлуатацією. Відображення цих витрат в бухгалтерському обліку залежить від їх впливу на майбутні економічні вигоди.

Витрати на утримання та експлуатацію основних засобів можуть бути спрямовані на: поліпшення стану об'єкта для продовження строку корисної експлуатації та (або) підвищення продуктивності нормативних показників його функціонування, підтримання об'єкта в робочому стані для збереження або відновлення майбутніх економічних вигод, що очікуються.

Прикладом витрат з покращання стану об'єкту є витрати на модифікацію, удосконалення машин і обладнання, а також впровадження нових виробничих процесів, які забезпечують значне скорочення операційних витрат (підвищення продуктивності основних засобів).

Ремонт об'єктів основних засобів виконують:

➤ **господарським** способом, коли роботи виконуються власними силами і на нього витрачаються будівельні матеріали підприємства, на балансі якого ці об'єкти обліковуються, тобто підприємство не використовується послугами сторонніх організацій для виконання ремонту своїх об'єктів основних засобів;

➤ **підрядним** способом, коли ремонтні роботи виконують сторонні організації або підрозділи цієї організації;

➤ **внутрішньопідрядним способом**, коли ремонтні роботи виконують спеціалізовані структурні підрозділи підприємства.

При підрядному і внутрішньопідрядному способі виконання ремонту основних засобів підставою для виконання робіт є договір, в якому зазначають:

- найменування об'єкту, який підлягає ремонту;
- строки виконання робіт;
- умови і порядок розрахунків за виконаний ремонт.

Завершення ремонту оформляється актом приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів.

По закінченні ремонту бухгалтерія замовника робить відмітку в інвентарній картці обліку об'єкту основних засобів, який ремонтується, про дату виконання ремонту і фактичну суму витрат.

Наступні витрати, що ведуть до продовження строку корисної служби та (або) до підвищення продуктивності об'єкта основних засобів, дозволяють отримати додаткові економічні вигоди протягом більше одного звітного періоду і включаються до балансової вартості основних засобів. В протилежному випадку наступні витрати повинні бути визнані поточними витрати за період, в якому вони були понесені.

Розглянемо на умовних прикладах, як відображається в обліку вартість проведених ремонтів основних засобів, якщо:

- 1) в результаті ремонту зростає економічна вигода основного засобу;
- 2) ремонт здійснюється для підтримання основного засобу в робочому стані.

Приклад

На комп'ютері, яким користується головний бухгалтер підприємства, проведено заміну материнської плати. Вартість плати без ПДВ становить 600 грн. причому Материнську плату придбано у підприємства, яке здійснювало її встановлення. За встановлення плати підприємством замовником сплатив 200 грн. без ПДВ.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Придбано материнську плату у постачальника	207 «Запасні частини»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	600
2	Відображено суму ПДВ	644 «Податковий кредит»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	120
3	Списано материнську плату для встановлення	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	207 «Запасні частини»	600
4	Здійснено заміну материнської плати на комп'ютері постачальником	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	200
5	Відображено суму ПДВ по наданих послугах	644 «Податковий кредит»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	40
6	Перераховано кошти підприємству-постачальнику за материнську плату та встановлення	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	960
7	Віднесено на збільшення вартості комп'ютера вартість материнської плати та наданих послуг по її встановленню	10 «Основні засоби»	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	800

Витрати на ремонт, технічне обслуговування основних засобів, інші заходи з підтримання основних засобів в робочому стані, в результаті яких підтримуються на запланованому рівні, встановлюються чи зберігаються майбутні економічні вигоди, що спочатку очікуються від використання об'єкту основних засобів, включаються до складу витрат того періоду, в якому вони були здійснені.

Приклад

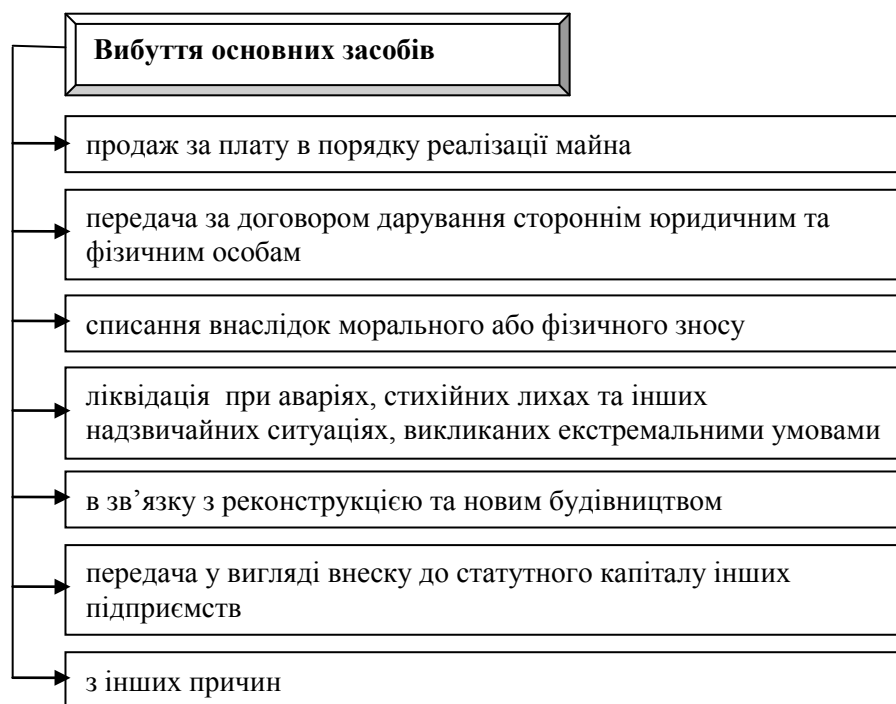
На підприємстві було здійснено ремонт легкового автомобіля, який використовується для перевезення адмінперсоналу. Для ремонту було використано запасні частини на суму 200 грн. без ПДВ та нараховано заробітну плату працівнику, який виконував ремонт машини, в сумі 80 грн.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Списано запасні частини на ремонт машини	92 «Адміністративні витрати»	207 «Запасні частини»	200
2	Нараховано заробітну плату працівнику за проведення ремонту	92 «Адміністративні витрати»	66 «Розрахунки з оплати праці»	80
3	Проведено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати	92 «Адміністративні витрати»	65 «Розрахунки за страхуванням»	30

Вибуття основних засобів

Основний засіб списується з балансу підприємства у наступних випадках.

Якщо з будь-яких причин основний засіб не відповідає ознакам активу, то приймається рішення про його списання.

Фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття об'єктів основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів.

Регістри аналітичного обліку основних засобів, що вибули, додаються до документів, якими оформлені факти вибуття основних засобів.

У разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів його первісна (переоцінена) вартість та знос зменшуються відповідно на суму первісної (переоціненої) вартості та зносу ліквідованої частини об'єкта.

Прибуток або збиток від вибуття основних засобів відображають у Звіті про фінансові результати відповідно у складі інших доходів або витрат звичайної діяльності. Проте, якщо причиною списання основних засобів була надзвичайна подія (аварія, пожежа тощо), відповідну суму прибутку або збитку відображають як фінансовий результат від надзвичайних подій.

Реалізація, ліквідація, безоплатна передача та передача основних засобів як внесок до статутного капіталу іншого підприємства оформляється наступними бухгалтерськими проводками.

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
Реалізація основних засобів			
1	Відображено дохід від реалізації основних засобів	31 «Рахунки в банках» 37 «Розрахунки з різними дебіторами»	742 «Дохід від реалізації необоротних активів»

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	742 «Дохід від реалізації необоротних активів»	64 «Розрахунки по податках і платежах»
3	Списано знос реалізованих основних засобів	131 «Знос основних засобів»	10 «Основні засоби»
4	Відображено залишкову вартість реалізованих основних засобів	972 «Собівартість реалізованих необоротних активів»	10 «Основні засоби»
5	Відображено фінансовий результат від реалізації основних засобів	793 «Результат іншої звичайної діяльності»	972 «Собівартість реалізованих необоротних активів»
Ліквідація основних засобів			
1	Списано знос ліквідованих основних засобів	131 «Знос основних засобів»	10 «Основні засоби»
2	Відображено залишкову вартість ліквідованих основних засобів	976 «Списання необоротних активів»	10 «Основні засоби»
3	Відображено витрати, пов'язані з ліквідацією основних засобів	976 «Списання необоротних активів»	66 «Розрахунки з оплати праці» на інші рахунки
4	Відображено доходи від ліквідації основних засобів	20 «Виробничі запаси» або інші рахунки	746 «Інші доходи від звичайної діяльності»
5	Відображено фінансовий результат від ліквідації основних засобів	793 «Результат іншої звичайної діяльності»	976 «Списання необоротних активів»
		746 «Інші доходи від звичайної діяльності»	793 «Результат іншої звичайної діяльності»
Передача основних засобів як внесок до статутного капіталу іншого підприємства			
1	Знос переданих основних засобів	131 «Знос основних засобів»	10 «Основні засоби»
2	Залишкова вартість переданих основних засобів	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	10 «Основні засоби»

1.7. Знос (амортизація) основних засобів.

Поняття зносу (амортизації) основних засобів

Під впливом часу, сил природи та в процесі експлуатації основні засоби поступово зношуються. Вони втрачають свої первинні фізичні якості, знижуються їх техніко-експлуатаційні можливості, в результаті зменшується реальна балансова вартість основних засобів.

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, протягом строку корисного використання активу. Вона відображає процес поступового списання (погашення) вартості об'єкта протягом часу його корисного функціонування та забезпечує дотримання принципу співвідношення витрат з доходами.

Знос основних засобів – сума амортизації об'єкта основних засобів, накопичена з початку строку їх корисного використання.

Земля та інші основні засоби, які мають необмежений строк корисного використання, не є об'єктом амортизації.

Строк корисної експлуатації основних засобів

Строк корисної експлуатації основних засобів – це період часу, протягом якого основні засоби будуть використовуватись підприємством, або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції.

Строк корисної експлуатації визначається самим підприємством з врахуванням таких чинників:

- очікуваної потужності або фізичної продуктивності об'єкта;
- очікуваного фізичного зносу;
- морального зносу (внаслідок технічного прогресу або зміни попиту на продукцію);
- правових або аналогічних обмежень щодо використання об'єкта (наприклад, строк оренди, передбачений угодою, або законодавство, що визначає граничний строк безпечної експлуатації певних об'єктів тощо).

Строк корисного використання активу може змінюватись:

- у разі зміни технології виробництва або попиту на ринку продукції, що виробляється за допомогою цього активу;
- у разі капіталізації наступних витрат, пов'язаних з використанням активу, що покращують його стан.

Результати зміни терміну корисного використання об'єкта будуть впливати на величину амортизації цього об'єкта в поточному та майбутньому періодах, проте накопичена амортизація за попередні періоди не коригується.

Приклад

Первісно строк корисної служби об'єкта основних засобів був оцінений в 5 років. Річна норма амортизації об'єкта при цьому складає 20%. Якщо після двох років експлуатації строку корисної служби об'єкта знизиться з 5 до 4 років, тобто об'єкт буде використовуватись в подальшому протягом двох, а не трьох років, як очікувалось раніше, то норма амортизації на ці два роки повинна бути збільшена в 1,5 рази:

$$(5-2) : 2 = 1,5$$

Таким чином, протягом двох останніх років використання об'єкта річна норма амортизації складе 30%, а не 20%, як в перші два роки.

Метод розрахунку амортизації

Метод амортизації основних засобів обирається підприємством самостійно з урахуванням очікуваного способу використання активу.

Амортизація основних засобів нараховується із застосуванням таких методів:

- 1) прямолінійного;
- 2) зменшення залишкової вартості;
- 3) прискореного зменшення залишкової вартості;
- 4) кумулятивного;
- 5) виробничого.

Наведені методи нарахування амортизації можна умовно поділити на два види:

➤ методи амортизації, що базуються на часі використання основних засобів. До них відносяться прямолінійний метод, метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний метод;

➤ метод амортизації, який базується на кількості одиниць, отриманих від використання об'єкта основних засобів, - виробничий метод нарахування амортизації основних засобів.

Розглянемо детальніше кожний з цих методів.

За прямолінійним методом вартість об'єкта, що амортизується, рівномірно списується (розподіляється) протягом строку його служби. При цьому річна норма та річна сума амортизації залишаються постійними на весь строк корисної служби об'єкта, накопичена амортизація збільшується, а балансова вартість об'єкта зменшується.

Приклад

Первісна вартість вантажного автомобіля – 10000 грн. Очікуваний строк служби – 5 років. Ліквідаційна вартість автомобіля у вигляді матеріалів – 1000 грн.

Визначимо вартість об'єкта, що амортизується:

$$\frac{\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Строк корисної експлуатації}} = \frac{10000 - 1000}{5} = 1800 \text{ грн.}$$

Отже сума амортизації за рік складе:

$$(1800 : 9000) \times 100\% = 20 \% \text{ щорічно.}$$

Нарахування амортизації за прямолінійним методом протягом п'яти років можна відобразити наступним чином.

<i>Роки</i>	<i>Первісна вартість</i>	<i>Річна сума амортизації</i>	<i>Накопичений знос</i>	<i>Залишкова вартість</i>
1	10000	1800	1800	8200
2	10000	1800	3600	6400
3	10000	1800	5400	4600
4	10000	1800	7200	2800
5	10000	1800	9000	1000

Метод зменшення залишкової вартості полягає у визначенні річної суми амортизації об'єкта основних засобів, виходячи із залишкової вартості такого об'єкта на початок звітного року. Сума амортизаційних відрахувань визначається шляхом множення залишкової вартості об'єкта основних засобів на річну норму амортизації:

$$A = 3B \times Ha,$$

де *A* – сума амортизаційних відрахувань;

3B – залишкова вартість об'єкта основних засобів;

Ha – річна норма амортизації.

Річну норму амортизації підприємство визначає самостійно за такою формулою:

$$Ha = 1 - \sqrt[n]{(ЛВ : ПВ)},$$

де Ha – річна норма амортизації;

n – термін корисного використання об'єкта основних засобів, років;

ЛВ – ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів;

ПВ – первісна вартість об'єкта основних засобів.

Цю формулу можна перетворити до такого вигляду:

$$Ha = 1 - (ЛВ : ПВ)^{1/n}.$$

У перший рік експлуатації об'єкта основних засобів базою для нарахування амортизації такого об'єкта буде його первісна вартість.

Приклад

За даними попереднього прикладу, норма амортизації вантажного автомобіля складе:
 $1 - (1000 : 10000)^{1/5} = 1 - 0,631 = 0,369$.

Отримаємо розрахунок амортизаційних відрахувань у розрізі років:

Роки	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1	2	$3=5 \times Ha$	4	$5=2-4$
1	10000	$10000 \times 0,369=3690$	3690	6310
2	10000	$6310 \times 0,369 =2328$	6018	3982
3	10000	$3982 \times 0,369=1469$	7487	2513
4	10000	$2513 \times 0,369=927$	8414	1586
5	10000	586*	9000	1000

* за останній рік експлуатації сума амортизації коригується

Метод прискореного зменшення залишкової вартості виходить з того, що корисність і продуктивність основних засобів в перші періоди використання є значно вищими, ніж в наступні. Норма амортизації застосовується не до вартості, що амортизується, а до балансової (залишкової) вартості об'єкта на кінець попереднього періоду. Фіксована норма амортизації приймається рівною річній нормі амортизації за прямолінійним методом, помноженою на коефіцієнт прискорення, який, як правило, дорівнює двом.

Приклад

При рівномірному методі норма амортизації вантажного автомобіля на рік складала 20%. Обчислимо суму амортизаційних відрахувань за методом прискореного зменшення залишкової вартості при подвійній нормі амортизації – 40% . Фіксована ставка 40% відноситься до залишкової вартості в кінці кожного року.

Роки	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1	2	$3=5 \times \text{Норма амортизації}$	4	$5=2-4$
1	10000	$40\% \times 10000=4000$	4000	6000
2	10000	$40\% \times 6000=2400$	6400	3600
3	10000	$40\% \times 3600=1440$	7840	2160
4	10000	$40\% \times 2160=864$	8704	1296
5	10000	296*	9000	1000

* сума амортизації за останній рік експлуатації обмежується величиною, що необхідна для зменшення залишкової вартості.

Кумулятивний метод визначається сумою років строку служби відповідного об'єкта за допомогою коефіцієнтів, в чисельнику яких зазначаються роки, що залишаються до кінця строку служби об'єкта (в зворотному порядку), а в знаменнику – загальна сума років експлуатації. Перемноживши кожний дріб на вартість об'єкту, що амортизується, визначають суму амортизації.

Приклад

Обчислимо суму амортизації для вантажного автомобіля, строк корисної служби якого 5 років.

Сума чисел – років експлуатації автомобіля складе 15:

$$1+2+3+4+5=15$$

Сума амортизаційних відрахувань за кумулятивним методом в цьому випадку виглядатиме так.

Роки	Первісна вартість	Вартість, яка амортизується	Коефіцієнт	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1	2	3	4	$5=3 \times 4$	6	$7=2-6$
1	10000	9000	$5 : 15=0,33$	2970	2970	7030
2	10000	9000	$4 : 15=0,27$	2430	5400	4600
3	10000	9000	$3 : 15=0,20$	1800	7200	2800
4	10000	9000	$2 : 15=0,13$	1170	8370	1630
5	10000	9000	$1 : 15=0,07$	630	9000	1000

Виробничий метод заснований на передбаченні, що функціональна корисність об'єкта залежить не від часу, а від результатів його використання. При цьому строк корисної служби визначається кількістю продукції та обсягом послуг, які підприємство планує виготовити або надати з використанням об'єкта. При застосуванні цього методу амортизації розраховується шляхом розподілу вартості об'єкта, що амортизується, прямо пропорційно кількості продукції (обсягу послуг), яку підприємництво очікує виготовити за відповідні періоди протягом строку його корисної служби.

Приклад

Плановий випуск продукції – 50000 одиниць. Виробнича ставка амортизації вантажного автомобіля (див. попередній приклад) визначається наступним чином:

$$\frac{\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Плановий випуск продукції}} = \frac{10000 - 1000}{50000} = 0,18 \text{ грн./од. прод.}$$

Якщо передбачити, що за перший рік випуск продукції складе 10000, за другий – 11000, за третій 10100, за четвертий – 9000 і за п'ятий – 9900 од., то нарахування амортизації за виробничим методом протягом п'яти років можна відобразити наступним чином.

Роки	Первісна вартість	Випуск продукції, од.	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1	2	3	$4=3 \times \text{Коеф.}$	5	$6=2-5$
1	10000	10000	1800	1800	8200
2	10000	11000	1980	3780	6220
3	10000	10100	1818	5598	4402
4	10000	9000	1620	7218	2782
5	10000	9900	1782	9000	1000

Якщо компоненти основних засобів мають різні строки технічного використання, відмінні від терміну корисного використання активу в цілому, то можуть застосовуватись різні норми та методи амортизації цих компонентів. Наприклад, літак та його двигуни повинні розглядатись як окремі об'єкти, які амортизуються, якщо вони мають різні строки корисного використання.

Метод амортизації основного засобу переглядається, якщо відбулися суттєві зміни в очікуваному способі надходження економічних вигод від використання цих активів. Необхідність зміни методу амортизації може бути пов'язана, наприклад, з прискоренням морального старіння обладнання через появу на ринку нового виду обладнання, яке здатне ефективніше виконувати ті ж функції.

Приклад

Вартість об'єкту основних засобів, що амортизуються, складає 1000 грн., а строк корисно служби – 5 років. Протягом перших двох років експлуатації об'єкт амортизувався за методом прискореного зменшення залишкової вартості, з використанням коефіцієнта прискорення два.

В зв'язку з зміною умов використання об'єкту, які передбачали порядок отримання з нього економічних вигод, було визнано за необхідне змінити метод амортизації – перейти до прямолінійного методу.

Протягом третього, четвертого і п'ятого років використання об'єкта він буде амортизуватись за річною нормою амортизації 12% (річна сум амортизації – 120 грн.), оскільки амортизація об'єкта за перші роки експлуатації склала 640 грн.:

$1000 \times 40\% = 400$ грн. – за перший рік;
 $(1000 - 400) \times 40\% = 240$ грн. – за другий рік.

Результати зміни суми нарахованої амортизації після змін методу амортизації будуть відображені в звітності за третій, четвертий та п'ятий роки.

Амортизаційні відрахування відносять на витрати підприємства як частину вартості основних засобів, що відповідає їх зносу.

Нарахування зносу виробничих основних засобів оформляється наступними записами на рахунках бухгалтерського обліку:

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано амортизацію основних засобів підприємством, що не використовує рахунки класу 8 «Витрати за елементами»:		
	а) об'єктів виробничого призначення	23 «Виробництво» або 91 «Загальновиробничі витрати»	131 «Знос основних засобів»
	б) об'єктів загальногосподарського призначення	92 «Адміністративні витрати»	
	в) об'єктів, що забезпечують збут продукції	93 «Витрати на збут»	
	г) об'єктів, що використовуються для виконання наукових досліджень та розробок	941 «Витрати на дослідження та розробки»	
	д) об'єктів житлово-комунального та соціально-культурного призначення	949 «Інші витрати операційної діяльності»	
е) об'єктів, що використовуються для ліквідації наслідків стихійних лих,	99 «Надзвичайні витрати»		

	техногенних катастроф, аварій		
2	Нараховано амортизацію основних засобів підприємством, що використовує рахунки класу 8 «Витрати за елементами»	83 «Амортизація»	131 «Знос основних засобів»

1.8. Інвентаризація основних засобів.

Інвентаризація основних засобів в підприємствах проводиться відповідно до вимог Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів, розрахунків та інших активів, затвердженої наказом Мінфіну України від 11.08.94 р. № 69.

Інвентаризація основних засобів має проводитися не рідше одного разу на рік (але не раніше 1 жовтня). Інвентаризацію будівель, споруд та інших нерухомих об'єктів основних засобів дозволено проводити один раз у три роки, а бібліотечних фондів – один раз у 5 років, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим:

- при передачі майна державного підприємства в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворенні державного підприємства в АТ, а також в інших випадках, передбачених законодавством;
- перед складанням річного звіту, крім майна, цінностей і зобов'язань, інвентаризація якого проводилася не раніше 1 жовтня звітного року;
- у разі зміни матеріально відповідальних осіб (на день приймання-передачі справ);
- під час виявлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день виявлення таких фактів);
- за рішенням судово-слідчих органів;
- у разі стихійного лиха, пожежі, аварії та в інших випадках, передбачених законодавством.

Інвентаризацію основних засобів проводить комісія, призначена наказом керівника підприємства, з компетентних осіб, які знають об'єкт інвентаризації, ціни, первинний облік. Очолює комісію керівник або його заступник.

Результати інвентаризації записують в інвентаризаційну відомість (ф. інв.-1), яку складають за кожним місцезнаходженням об'єкта посадові особи, відповідальні за їх збереження. Форма опису забезпечує відображення даних інвентаризації на три дати з метою скорочення обсягу робіт під час щорічного проведення інвентаризації основних засобів. При виявленні об'єктів основних засобів, які не взяті на облік, або при виявленні недостачі складають належні акти.

Об'єкти основних засобів, які раніше не були прийняті на облік, оцінюють за відновною вартістю і зараховують до складу інших доходів від звичайної діяльності.

Недостача об'єктів основних засобів за залишковою вартістю списується з кредита рахунка 10 «Основні засоби» на дебет рахунка 976 «Списання необоротних активів». Сума зносу, нарахована по цих об'єктах, відображається записом по дебету рахунка 131 «Знос основних засобів» і кредиту рахунка 10 «Основні засоби».

Після прийняття рішення керівником (власником) підприємства сума завданих збитків від недостачі (псування) основних засобів відноситься на рахунок винних осіб записом:

Д-т рах. 375 «Розрахунки по відшкодуванню завданих збитків»

К-т рах. 716 «Відшкодування раніше списаних активів».

Якщо на час виявлення недостачі основних засобів винні особи не були встановлені, то вартість таких засобів відображається на балансовому рахунку 072 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей». Після встановлення винуватців недостачі (псування) основних засобів сума, що підлягає відшкодуванню, відображається по дебету рахунка 375 «Розрахунки по відшкодуванню завданих збитків» і кредиту рахунка 716 «Відшкодування раніше списаних активів» з одночасним

списанням цієї суми з кредиту рахунка 072 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей».

Сума, що підлягає відшкодуванню, визначається згідно з вимогами Порядку оцінки збитку від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 № 116 (з доповненнями, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 27.08.96 № 1009, від 20.01.97 №34, від 15.02.97 № 1402). Згідно з цим Порядком розмір збитку від нестачі основних засобів визначається виходячи з балансової вартості основних засобів (за вирахуванням амортизаційних відрахувань), але не нижче 50% їх балансової вартості на день виявлення нестачі з урахуванням індексів інфляції, відповідно розміру ПДВ і акцизного збору (по підакцизних засобах) за формулою

$$P_3 = [(B_B - A) \cdot I_{\text{інф}} + \text{ПДВ} + A_3] \cdot 2,$$

де P_3 – розмір збитку; B_B – балансова вартість; A – амортизаційні відрахування; $I_{\text{інф}}$ – загальний індекс інфляції (визначений Держкомстатом України); ПДВ – податок на додану вартість; A_3 – акцизний збір; 2 – коефіцієнт, який застосовується до визначеної суми (по нестачі основних засобів). Сума відшкодованого матеріального відповідальними особами збитку відображається по дебету рахунків 30 «Каса», 31 «Розрахунки в банках» або рахунках 66 «Розрахунки з оплати праці» (якщо керівником прийнято рішення про утримання суми збитку із заробітної плати винної особи) і кредиту рахунка 375.

Із відшкодованої суми покриваються збитки підприємства по нестачі (псуванню) основних засобів, решта суми підлягає перерахуванню по бюджету, що в бухгалтерському обліку відображається записом по дебету рахунка 716 «Відшкодування раніше списаних активів» у кореспонденції з кредитом рахунка 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами».

Матеріали інвентаризації і раніше щодо урегулювання розходжень затверджуються керівником підприємства і підлягають відображенню в обліку того місяця, в якому закінчена інвентаризація, але не пізніше останнього місяця звітного року.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА УРОКУ З ТЕМИ: «ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ»

Тема. Облік основних засобів

Мета уроку:

➤ *навчальна:*

формування в учнів розуміння суті основних засобів, їх оцінки, порядок відображення основних засобів в обліку, методики нарахування амортизації (зносу) основних засобів та уміння застосовувати набуті знання у практичній діяльності;

➤ *розвивальна:*

розвиток професійних якостей майбутнього фахівця: логічного мислення, пам'яті, уваги; формування в учнів уміння планувати свою діяльність;

➤ *виховна:*

виховання почуття поваги до обраної професії, відповідальності, охайності, самостійності, пунктуальності, культури професійного спілкування.

Тип уроку: комбінований

Матеріально-технічне забезпечення: комп'ютер, мультимедійний проектор, калькулятор

Міжпредметні зв'язки: виробниче навчання, технологія комп'ютерної обробки інформації, економіка підприємства, основи діловодства, охорона праці.

Учень повинен знати:

1. Нормативні документи з обліку основних засобів.
2. Аналітичний і синтетичний облік руху основних засобів.
3. Порядок нарахування амортизації (зносу) основних засобів та складних розрахунків.
4. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій по обліку руху необоротних активів.
5. Порядок розрахунку суми збитку по нестачі основних засобів відповідно Постанови КМУ № 116 від 22 січня 1996 р.

Учень повинен уміти:

1. Відображати на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції по руху основних засобів.
2. Нархувати суму амортизації (зносу) необоротних активів, скласти відомість-розрахунок суми амортизації.
3. Розрахувати суму відшкодування збитку по нестачі основних засобів відповідно Постанови КМУ № 116.

РОЗДІЛ 3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

3.1 Контрольні питання для самоперевірки знань

1. Які засоби називаються основними?
2. Які види оцінки основних засобів Вам відомі?
3. Економічний зміст основних засобів і завдання їх обліку.
4. Документальне оформлення і облік надходження основних засобів.
5. Документальне оформлення і облік переміщення та вибуття основних засобів.
6. За яких умов об'єкт основних засобів називається активом?
7. Які витрати відносяться до капітальних інвестицій?
8. Які шляхи надходження та вибуття основних засобів Вам відомі?
9. Який існує порядок переоцінки основних засобів?
10. Види ремонтів основних засобів і їх відображення в обліку.
11. У чому суть амортизації? Які існують методи її нарахування?
12. З яких витрат складається собівартість придбаного об'єкта основних засобів?
13. За якою вартістю обліковується безоплатно одержаний об'єкт основних засобів?
14. В яких випадках витрати, пов'язані з утриманням об'єкта основних засобів, включається до його балансової вартості?
15. Класифікація основних засобів та їх роль у побудові обліку.
16. Інвентаризація основних засобів.
17. Облік витрат на утримання і експлуатацію основних засобів.
18. Документальне оформлення нарахування зносу основних засобів.
19. В якому розрізі ведеться аналітичний облік основних засобів?
20. Розкрити економічний зміст капітальних інвестицій, та порядок відображення їх в бухгалтерському обліку.

3.2.1 Перевірка вивченого матеріалу на основі здобутих знань та вмінь учнів.

Самостійна робота

Початковий рівень

3.3 Комплексні тести з теми «Облік основних засобів»

№ п/п	Зміст питання	Варіанти відповідей
1	Первинний документ «Акт приймання-передачі основних засобів» за формою ОЗ-1 використовуються для:	<ul style="list-style-type: none"> <i>а)</i> оформлення купівлі і введення в експлуатацію основних засобів; <i>б)</i> оформлення приймання закінчених робіт з добудови і дообладнання основних засобів; <i>в)</i> оформлення списання непридатних об'єктів основних засобів; <i>г)</i> ведення аналітичного обліку основних засобів.
2	Виберіть господарську операцію, яка відображається бухгалтерським проведенням <i>Дт 23 «Виробництво» Кт 131 «Знос основних засобів»:</i>	<ul style="list-style-type: none"> <i>а)</i> списання будівельних матеріалів на будівництво об'єкта основних засобів; <i>б)</i> списання суми зносу ліквідованого об'єкта основних засобів; <i>в)</i> нарахування амортизації основного виробничого обладнання; <i>г)</i> введення в експлуатацію об'єкта основних засобів.
3	Виберіть господарську операцію, яка відображається бухгалтерським проведенням <i>Дт 10 «Основні засоби» Кт 15 «Капітальні інвестиції»:</i>	<ul style="list-style-type: none"> <i>а)</i> придбання об'єкта основних засобів; <i>б)</i> введення в експлуатацію об'єкта основних засобів; <i>в)</i> переоцінювання об'єкта основних засобів; <i>г)</i> продаж об'єкта основних засобів.
4	Інвентарна картка обліку основних засобів за формою ОЗ-6 необхідна для:	<ul style="list-style-type: none"> <i>а)</i> ведення синтетичного обліку операцій з основними засобами; <i>б)</i> ведення аналітичного обліку об'єктів основних засобів; <i>в)</i> розрахунку амортизації основних засобів; <i>г)</i> усі відповіді рівні.
5	Виберіть бухгалтерську проводку, яка відображає в обліку списання суми зносу ліквідованого об'єкта основних засобів:	<ul style="list-style-type: none"> <i>а)</i> Дт 976 «Списання необоротних активів» Кт 10 «Основні засоби»; <i>б)</i> Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 10 «Основні засоби»; <i>в)</i> Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 131 «Знос основних засобів»; <i>г)</i> Дт 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» Кт 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками».
6	Визначити, який бухгалтерський запис відображає отримання основних засобів від постачальника (підрядника)	<ul style="list-style-type: none"> <i>а)</i> Дт 10 «Основні засоби» Кт 31 «Рахунки в банках» <i>б)</i> Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці» <i>в)</i> Дт 15 «Капітальні інвестиції» Кт 10 «Основні засоби» <i>г)</i> Дт 15 «Капітальні інвестиції» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядчиками»
7	Що характеризує відмінність між первісною і залишковою вартістю основних засобів?	<ul style="list-style-type: none"> <i>а)</i> рівень використання основних засобів; <i>б)</i> рівень оцінки основних засобів; <i>в)</i> рівень зносу основних засобів;

№ п/п	Зміст питання	Варіанти відповідей
		з) рівень зберігати основних засобів.
8	Визначити правильну кореспонденцію рахунків з обліку основних засобів. Переведення до складу основних засобів раніше неправильно зарахованих малоцінних та швидкозношуваних предметів зі строком корисного використання більше одного року.	<p>а) Дт 10 Кт 15; б) Дт 15 Кт 10; в) Дт 10 Кт 46; г) Дт 10 Кт 112.</p>
9	Що таке амортизація основних засобів?	<p>а) поступове зменшення вартості об'єкта, що амортизується; б) систематичний розподіл вартості, яка амортизується, протягом строку корисного використання активу; в) поступове знецінення вартості об'єкта, що амортизується; г) створення амортизаційного фонду за рахунок поступового зменшення вартості об'єкта.</p>
10	Які основні засоби відносять до будівель?	<p>а) теплиці; б) склоні башні і трапеції; в) ферми; г) машинні двори.</p>
11	Первісна вартість об'єктів основних засобів, придбаних за плату, визначається:	<p>а) як сума витрат, безпосередньо пов'язаних із придбанням і доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для їх використання у позапланових цілях; б) розподіленням загальної суми пропорційно справедливій вартості окремого об'єкта основних засобів; в) як справедлива вартість; г) як собівартість, визначена згідно з П(С)БО 9 «Запаси» та П(С)БО</p>
12	Визначити, яку з нижче приведених операцій відображає бухгалтерський запис Дт 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» Кт 201 «Сировина і матеріали»	<p>а) сплата відсотків за користування кредитом з поточного рахунку; б) здійснення передоплати за об'єкт основних засобів; в) введення в експлуатацію об'єкту основних засобів; г) списання матеріалів на виготовлення об'єкту основних засобів.</p>

3.2.2 Знайти відповідне значення для кожного наведеного терміну

Термін	Визначення
_(1) <u>Об'єкт основних засобів</u>	А. Первісна або переоцінена вартість основних засобів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості
_(2) <u>Група основних засобів</u>	Б. Сукупність витрат на відтворення і поліпшення якісного стану основних засобів
_(3) <u>Балансова вартість основних засобів</u>	В. Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство розраховує отримати за об'єкт основних засобів в кінці періоду використання, що передбачений, за вирахуванням очікуваних витрат на ліквідацію цього об'єкта
_(4) <u>Вартість основних засобів яка амортизується</u>	Г. Період, протягом якого підприємство передбачає використовувати відповідний об'єкт, або кількість одиниць продукції (послуг), яку підприємство очікує отримати від його використання
_(5) <u>Ліквідаційна вартість основних засобів</u>	Д. Закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдями до нього або конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання певних самостійних функцій чи відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів одного або різного призначення, що являють собою єдине ціле і спільно виконують певну роботу
_(6) <u>Справедлива вартість основних засобів</u>	Е. Сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначення та умовами використання основних засобів
_(7) <u>Капітальні інвестиції</u>	Є. Дорівнюють сумі, за якою актив може бути обмінаний при здійсненні угоди між компетентними, обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами
_(8) <u>Первісна вартість основного засобу</u>	Ж. Систематичний розподіл вартості, яка амортизується, протягом строку корисного використання активу
_(9) <u>Строк корисного використання (експлуатації) основного засобу</u>	З. Історична (фактична) собівартість основних засобів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів витрачених для придбання або створення
_(10) <u>Амортизація основних засобів</u>	И. Сума, за якою об'єкт основних засобів обліковується на балансі підприємства за вирахуванням суми накопиченої амортизації
_(11) <u>Основні засоби</u>	І. Визначається як різниця між первісною вартістю та сумою нарахованого зносу (амортизації)
_(12) <u>Залишкова вартість основних засобів</u>	Й. Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва, або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

3.2.3 Бухгалтерський диктант з теми «Облік основних засобів»

На підставі проведених господарських операцій скласти бухгалтерські проводки.

№ п/п	Кореспонденція рахунків		Зміст господарських операцій	Відмітка про відповідь (+, -)*
	Дебет	Кредит		
1			Проведено передоплату постачальнику за основні засоби а також за виконані роботи на капітальному будівництві	
2			Відображено надходження від постачальника придбаних основних засобів.	
3			Відображено суму транспортних та посередницьких послуг, пов'язаних з придбанням основних засобів	
4			Прийнято згідно акту виконані підрядні роботи, виконані будівельною організацією на будівництві складу	
5			Відображено суму ПДВ (податковий кредит) за операціями 2 і 4	
6			Списано будівельні матеріали на будівництво складу	
7			Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим на будівництві складу	
8			Проведено нарахування на заробітну плату працівників і віднесено їх на витрати по будівництву складу	
9			Віднесено вартість робіт і послуг допоміжних виробництв на витрати по будівництву складу	
10			Введено новозбудований гараж або придбані основні засоби згідно акту в експлуатацію	
11			Списано реалізовані об'єкти основних засобів за залишковою вартістю	
12			Списано суму зносу, нараховано по реалізованих об'єктах основних засобів	
13			Відображено заборгованість покупців (дебіторів) за реалізовані основні засоби продажною вартістю, сума якої зарахована в доход від реалізації необоротних активів	
14			Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ, визначену за встановленою ставкою до суми доходу від реалізації основних засобів	
15			Відображено витрати, пов'язані з реалізацією основних засобів	
16			Зараховано на рахунок підприємства кошти, одержані від покупців за реалізовані основні засоби	
Усього балів				

*(+) вірна відповідь – 1 бал; (-) невірна відповідь – 0 балів.

3.2.4 Приклад по обліку реалізації основних засобів.

Підприємство реалізує складське приміщення.

Вихідні дані (у грн.): первісна вартість реалізованого об'єкта – 75 000; нарахований знос – 65 600; ціна реалізації об'єкта без ПДВ – 11 000; ПДВ 20% - 2 200.

На рахунках бухгалтерського обліку цю операцію відображають такими проводками.

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Відображено дохід від реалізації			
2	Списання нарахованого зносу реалізованого об'єкта			
3	Списано залишкову вартість реалізованих основних засобів			
4	Відображено суму ПДВ			
5	Надійшла від покупців оплата за продані їм основні засоби			
6	Списано дохід від реалізації необоротних активів на рахунок фінансових результатів			
7	Собівартість реалізованих необоротних активів віднесено на фінансові результати			
8	Фінансовий результат від реалізації основних засобів віднесено до нерозподіленого прибутку			

3.3 Практичне завдання

Мета роботи: формування практичних умінь і навичок при складанні первинної документації по руху основних засобів, в проведенні розрахунків суми амортизації застосовуючи методи міжнародних (національних) стандартів, узагальнення даних в облікових регістрах.

Зміст завдання №1.

Скласти акт прийому-передачі основних засобів, заповнити інвентарні картки, розрахувати місячну норму амортизації та скласти розрахунок загальної суми амортизації за жовтень місяць 2010 року, якщо на ТОВ «Обрій» (ідентифікаційний код за ЕДРПОУ 309599, Код за УКУД 1211037000) надійшли та взяті на облік наступні основні засоби:

- а)** в серпні 2010 р. взято на облік (для основного виробництва) дренажний насос, вартістю 51690 грн., інвентарний номер 469, строк корисного використання 12 років.
- б)** в серпні 2010р. взято на облік 3 штуки комп'ютерів, вартістю 7 200 грн., за один, строк корисного використання 15 років. Інвентарний номер 513-515.
- в)** В серпні 2010р. взято на облік будівлю, для зберігання готової продукції, вартістю 84 800 грн. Строк корисного використання 50 років. Інвентарний номер 617.

Зміст завдання №2.

Скласти акт на списання основних засобів, відобразити господарські операції на рахунок бухгалтерського обліку по ліквідації основних засобів, розрахувати результат від ліквідації, якщо:

У вересні місяці 200__р. на ділянці №8 підприємства комісією списано дренажний насос. Інвентаризаційний номер 234, вартість 51 970 грн., знос нараховано у сумі 51 970 грн. Заводський № 4581720.

Наказ керівника №128 від (дата виконання роботи) Дренажний насос надійшов на підприємство у січні 1984 р.

Зроблено три капітальні ремонти на суму 8 456 грн.

Вага дренажного насоса за паспортом 64 кг.

Рік випуску грудень 1983 р.

Члени комісії: голова – головний механік, члени – начальник технічного відділу, начальник ділянки, головний бухгалтер.

Витрати по демонтажу насоса.

- а)** нарахована заробітна плата працівникам допоміжного виробництва в сумі 620 грн.
- б)** витрати по нарахуванню до Фонду соціального призначення визначити самостійно.

Надійшли від списання дренажного насоса:

а) запасні частини у кількості 4 шт. на суму 270 грн.;

б) металобрухт у кількості 62 кг на суму 134 грн.;

Код з ЕДРПОУ – 30950099

Код за УКУД – 1211037000

Відсутні реквізити взяти з завдання №1.

Зміст завдання №3.

Скласти інвентаризаційний опис і відобразити операції по результатам інвентаризації основних засобів.

1. Скласти інвентарний опис №7, дата, період виконання роботи.
2. Відобразити операції по результатам інвентаризації основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку, якщо:
 - а) матеріально-відповідальна особа – головний інженер, кожен студент записує своє прізвище;
 - б) наказ про проведення інвентаризації основних засобів № 137 від (період виконання роботи);
 - в) для виконання практичної роботи використовуємо дані практичних робіт №1, 2.
 - г) нестачу основних засобів студенти беруть відповідно списку в учбовому журналі наступним порядком:
 - з 1 по 8 включно – нестача дренажного насосу;
 - з 9 по 18 включно – нестача одного комп'ютера;
 - з 19 по 25 включно – нестача двох комп'ютерів;
 - з 26 по 30 включно – нестача свердлильного верстата

Суму відшкодування нестачі основних засобів розрахувати відповідно. Постанови кабінету міністрів України №116 від 22 січня 1996р.

Голова комісії – головний механік.

Члени: начальник технічного відділу;
головний бухгалтер.

Матеріально-відповідальна особа – головний інженер.

Зміст завдання №4.

Відобразити дані практичних робіт №1-3 на рахунках бухгалтерського обліку та заповнити журнал ордер №4.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-IV від 16.07.99 р.
2. План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. №291.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000р №92
4. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94р. №69.
5. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник/ За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 3 є вид., перероб. і доп. – Житомир: ЖІТУ, 2001. -672 с.
6. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2006. – 659 с.
7. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов./М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.І. Панченко та ін.: За ред. проф.. М.Ф.Огійчука – К.: Вища освіта,2003. -800 с.
8. Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2002. – 67 2с. (Альма-матер)
9. Сопко В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ,2000 – 578 с.
10. Лень В.С., Гливенко В.В. (за редакцією В.С. Леня) Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури,2006. – 556 с.
11. Шило В.П., Ільїна С.Б., Верхоглядова Н.І., Доровська С.С., Речиць А.П. Практикум з бухгалтерського обліку: Навчально-практичний посібник. – 2-ге вид-ння, випр. та доповн. - К.: «Видавничий дім «Професіонал»,2009. – 392 с.
12. Бухгалтерський фінансовий облік. Практикум. Навчальне видання для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»/ За ред.проф. Ф.Ф. Бутинця та доц. Л.В. Чижевської ; 3-є вид., допов. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 512 с.
13. Блакита Г.В., Ромашевська Н.О. Бухгалтерський облік. Практикум. Навч. посіб. – Центр учбової літератури, 2000. – 152 с.

*Додаток А***ЗАТВЕРДЖЕНО**Наказ Міністерства аграрної політики
України від "4" червня 2009 р. № 390

(назва підприємства)

Ідентифікаційний

код за

ЄДРПОУ**ЖУРНАЛ-ОРДЕР № 4-А с.-г.
по рахунках:**

- 10 «Основні засоби»;**
- 11 «Інші необоротні матеріальні активи»;**
- 12 «Нематеріальні активи»;**
- 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»;**
- 16 «Довгострокові біологічні активи»;**
- 19 «Гудвіл»**

за _____ 20__ р.

Рахунок № 10 “Основні засоби”

З кредиту рахунку 10 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 10 в дебет рахунків						Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								
13.	Разом							

Рахунок № 11 “Інші необоротні матеріальні активи”

З кредиту рахунку 11 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 11 в дебет рахунків						Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.	Разом							

Рахунок № 12 “Нематеріальні активи”

З кредиту рахунку 12 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 12 в дебет рахунків						Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	
1.								
2.								
3.								
4.	Разом							

Рахунок № 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»

З кредиту рахунку 13 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 13 в дебет рахунків													Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	
1															
2															
3															
6															
7															
8	Разом														

Рахунок № 16 «Довгострокові біологічні активи»

З кредиту рахунку 16 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 16 в дебет рахунків													Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	
1.															
2.															
3.															
4.															
5.															
6.															
7.															
8.															
9.															
10.															
11.	Разом														

Рахунок № 19 «Гудвіл»

З кредиту рахунку 19 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 19 в дебет рахунків													Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	
1.															
2.															
3.															
4.	Разом														

Аналітичні дані по рахунку 13 «Зносу (амортизація) необоротних активів»

№ п/п	Найменування субрахунків	Залишок на початок місяця	Обіг по дебету з кредиту рахунків	Обороти по кредиту	Залишок на кінець місяця
-------	--------------------------	---------------------------	-----------------------------------	--------------------	--------------------------

		Дебет	Кредит	№	№	№	№	№		Дебет	Кредит
А	Б	1	2	4	6	7	8	9	10	11	12
1	131 "Знос основних засобів"										
2	132 "Знос інших необоротних матеріальних активів"										
3	133 "Накопичена амортизація нематеріальних активів"										
4	134 "Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів"										
5	135 "Знос інвестиційної нерухомості"										
	Разом по рахунку 13										

Журнал-ордер закінчено " ____ " _____ 20__ р.

У Головній книзі суми оборотів відображені " ____ " _____ 20__ р.

Виконавець _____

Головний бухгалтер _____

Додаток Б

(назва установи)

Типова форма N O3-1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Головного управління
Державного казначейства України та
Державного комітету статистики України
від 2 грудня 1997 р. N 125/70

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

Код за ДКУД

Затверджую

(посада;

прізвище, ім'я та по батькові; підпис)
"___" _____ 20__ р.

АКТ прийняття-передачі основних засобів

						Номер документа	Дата складання		Особа, відповідальна за зберігання основних засобів		
Здавач	Одержувач	Дебет		Кредит		Первісна (балансова) вартість	Інвентарний номер	Знос	Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію (місяць, рік)	Номер паспорта
		рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку						
відділ, дільниця											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

На підставі наказу, розпорядження _____
від "___" _____ 20__ р. N _____ проведено огляд _____

(найменування об'єкта)

що приймається (передається) в експлуатацію від _____

У момент прийняття (передачі) об'єкт знаходиться в _____

(місцезнаходження об'єкта)

Коротка характеристика об'єкта _____

Зворотний бік типової форми ОЗ-1

Об'єкт технічним умовам відповідає (не відповідає) _____

(вказати, що саме не відповідає)

добробка не потрібна (потрібна) _____
 потрібна (вказати, що саме потрібно)

Результати випробування об'єкта _____

Висновок комісії _____

Додаток. Перелік технічної документації _____

Голова комісії	_____	_____	_____
	(посада)	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Члени комісії	_____	_____	_____
	(посада)	(підпис)	(прізвище та ініціали)

_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(прізвище та ініціали)

_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Об'єкт основних засобів прийняв	_____	_____	_____
	(посада)	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Відмітка бухгалтерії про відкриття картки
або переміщення об'єкта

"__" _____ 20__ р.

Головний бухгалтер	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Додаток В

Типова форма N ОЗ-2

Затверджена наказом Мінстату України
від 29.12.95 р. N 352

(підприємство, організація)Ідентифікаційний код
ЄДРПОУ

Код за УКУД

ЗАТВЕРДЖУЮ

підпис, ім'я, по батькові, прізвище

АКТ

приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів

номер документа	дата складання	код особи, яка відповідає за збереження основних засобів	код виду операції

Цех, відділ, дільниця, лінія	Дебет		Кредит		Сума	Номер	
	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку		інвентарний	заводський
1	2	3	4	5	6	7	8

По наказу N _____
(найменування об'єкта)знаходився в плановому/неплановому ремонті (реконструкції, модернізації)
з Дата по Дата, а саме днів

Передбачені відомістю дефектів роботи по ремонту (реконструкції, модернізації) виконані повністю/не повністю

(вказати, що саме не виконано)

По закінченні ремонту (реконструкції, модернізації) об'єкт пройшов випробування та зданий в експлуатацію.

Дата

Зміни в характеристиці об'єкта, що визнані реконструкцією, модернізацією

Здав _____ (посада) _____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Прийняв _____ (посада) _____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

ДОВІДКА

1. Кошторисна вартість фактично виконаного обсягу робіт: крб.

ремонту
реконструкції, модернізації

Керівник відділу

2. Фактична вартість: крб.

ремонту
реконструкції, модернізації

Головний бухгалтер

Типова форма № ОЗ-3

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ» _____

А К Т**ПРО СПИСАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ**

Директор _____

Відділ	Дебет		Кредит		Номер документа	Дата складання	
	Рахунок , субрахунок	Код аналі- тичного обліку	Рахунок, субрахунок	Код аналі- тичного обліку	Сума	Знос	Інвентарний номер
1		4	5	6			

Комісія , призначена наказом _____ від « ____ » _____ 20__ р. № _____

На підставі _____

Здійснила огляд _____
(найменування об'єкту)

У результаті огляду комісія встановила щодо об'єкта :

1. Надійшов в установу : « ____ » _____ р.
2. Кількість ремонтів _____ на суму _____ грн.
3. Маса об'єкта за паспортом : _____
4. Наявність дорогоцінних металів : _____
5. Технічний стан та причини списання : _____

КОД

Устаткування		Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію
Вид	Код		
9	10	11	12

Висновок комісії:

Додаток : перелік документів , що додаються _____

Голова комісії: _____

Члени комісії : _____

Висновок галузевого управління(відділу) вищестоящої організації про можливість списання

Начальник управління (відділу) _____

Начальник управління бухгалтерського обліку і звітності
(головний бухгалтер) _____

Розрахунок результатів списання об'єкта :

Витрати по списанню			Надійшло від списання			
Найменування документа	Статті витрат	сума	Найменування документа	Вид цінностей	кількість	сума
1	2	3	4	5	6	7

Результати списання :

У картці № _____ вибуття основних засобів відмічено.

« _____ » _____ 20__ р.

Головний бухгалтер _____

Комісія, призначена наказом/розпорядженням від "___" _____ 19__ р. N _____
 зробила огляд автомобіля/причепа, напівпричепа марка _____ модель _____ тип _____
 вантажопідйомність/ємність _____ двигун N _____, шасі N _____ державний номер

_____ технічний паспорт N _____ маса об'єкта за паспортом _____
 _____ наявність дорогоцінних металів _____
 _____, що належать _____

_____ найменування автогосподарства, підприємства

Адреса автогосподарства (підприємства) _____

В результаті огляду _____, його агрегатів, вузлів і механізмів та
 _____ автомобіля, причепа, напівпричепа
 ознайомлення з документами (паспорт, формуляр) комісія встановила:

1. Є на балансі автогосподарства (підприємства) з "___" _____ 19__ р.
2. Кількість ремонтів _____ на суму _____ крб.

Зовнішній стан автомобіля (причіпа, напівпричіпа) _____

На автомобілі (причепі, напівпричепі) відсутні такі вузли та деталі: _____

Технічна характеристика агрегатів та деталей автомобіля (причіпа, напівпричіпа)

N з/п	Найменування агрегатів	Придатні для користування*	Відсоток придатності*	Підлягають відновленню*	Непридатні*	Виявлені дефекти
1	2	3	4	5	6	7
1	Рама					
2	Кузов					
3	Кабіна					
4	Двигун:					
	карбюратор					
	стартер					
	генератор					
	компресор					
	пневмогальма					
5	Коробка передач					
6	Задній міст і карданний вал					
	картер заднього мосту					
	картер					
	диски коліс					
	ресори					

№ з/п	Найменування агрегатів	Придатні для користування*	Відсоток придатності*	Підлягають відновленню*	Непридатні*	Виявлені дефекти
1	2	3	4	5	6	7
7	Передній міст і рульове управління					
	передня вісь					
	диски коліс					
	ресори					
8	механізми рульового управління					
	Інші прибори					
	радіатор					
	крила і підніжки					
	капот					
	фари					
	скло					
	аккумулятори					
	амортизатори					
	головний гальмовий циліндр					

* У графах 3, 5, 6 вказується: так, ні

Висновки комісії _____

Додаток. Перелік документів, що додаються _____

Голова комісії	_____	_____	_____
	посада	підпис	прізвище, ім'я, по батькові
Члени комісії	_____	_____	_____
	посада	підпис	прізвище, ім'я, по батькові
	_____	_____	_____
	посада	підпис	прізвище, ім'я, по батькові
	_____	_____	_____
	посада	підпис	прізвище, ім'я, по батькові

М. П.

4-а сторінка форми N ОЗ-4

Підлягають оприбуткуванню такі деталі та вузли:

Номер			Найменування	Одиниця виміру	Кількість	Ціна	Сума
за порядком	за каталогом	номенклатурний					
1	2	3	4	5	6	7	8

Разом _____

Розрахунок результатів списання автомобіля (причепи, напівпричепи)

Затрати на списання			Надійшло від списання				
найменування	стаття витрат	сума	найменування	цінності		кількість	сума
				вид	номенклатурний номер		
1	2	3	4	5	6	7	8
			і т. д.				

Результати списання _____

У картці вибуття основних засобів відмічено

"__" _____ 19__ р.

Головний бухгалтер

Типова форма N 03-5

Затверджена наказом Мінстату України
від 29.12.95 р. N 352_____
(організація, будівництво)Ідентифікаційний код
ЄДРПОУ

Код за УКУД

АКТ N ____
ПРО УСТАНОВКУ, ПУСК ТА ДЕМОНТАЖ БУДІВЕЛЬНОЇ МАШИНИ

від " ____ " _____ 20__ р.

Механік _____ буддільниці _____

 прізвище, ім'я, по батькові
 представник машинопрокатної бази _____ і технік по безпеці

 посада, прізвище, ім'я, по батькові
 склали цей акт про те, що машина _____

 прізвище, ім'я, по батькові
 _____, потужність _____

 найменування
 паспорт N _____, інвентарний N _____, місце роботи _____
 _____ та допоміжні пристосування та обладнання:

Найменування	Інвентарний N	Потужність	Кількість

установлені та після пробного пуску здані дільниці для експлуатації.

Механік будівельної дільниці _____

Представник машинопрокатної бази _____ Технік з безпеки _____

Механік _____ буддільниці _____
 _____ прізвище, ім'я, по батькові
 та представник машинопрокатної бази _____
 _____ посада, прізвище, ім'я, по батькові
 _____ 19__ р. склали цей акт про те, що вказана машина (агрегат) _____
 _____ 19__ р. припинила роботу та демонтована.

При прийнятті машини (агрегата) виявилось _____

Вартість частин, яких не вистачає _____

Вартість виправлення поломок, що сталися з вини _____
 _____ посада, прізвище, ім'я, по батькові

за розпорядженням _____

Машина направлена _____

Механік будівельної дільниці _____

Представник машинопрокатної бази _____

Типова форма N O3-6

Затверджена наказом Мінстату України

від 29.12.95 р. N 352

Код за УКУД

(підприємство, організація)

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
16	17	18

ІНВЕНТАРНА КАРТКА
обліку основних засобів

повне найменування та призначення об'єкта

найменування заводу-виготовлювача

модель, тип, марка

Цех, відділ, діль- ниця, лінія	Рахунок, суб- рахунок	Код аналі- тич- ного обліку	Первісна (балансова) вартість	Код		Норма амортиза- ційних відраху- вань		Попра- вочний коєфі- цієнт	Устатку- вання		Акт про введення в експлуата- цію		Дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 199_р. або за документа- ми придбання	Рік випус- ку (побу- дови)	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)			
				рахунка і об'єкта аналі- тичного обліку (для віднесення аморти- зацій- них відраху- вань	норма амортиза- ційних відраху- вань на		вид		код	дата	номер	ін- вен- тар- ний		завод- ський	пас- пор- та	най- мену- вання			вид	маса	бухгалтер- ський запис (акт, накладна)		причин а вибуття (перемі- щення)		
					повне	капітальний ремонт															на повну відбудову	на капітальний ремонт		дата	номер
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Джерело придбання (фінансування)

(для державних підприємств)

Добування, доукомплектування, модернізація, індексація				РЕМОНТ (бухгалтерський облік)							
дата	номер	інвентар- ний номер	сума	дата	номер	інвентар- ний номер	сума	дата	номер	інвентар- ний номер	сума

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інша відомість				
	основний об'єкт	найменування найважливіших прибудов обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта			
1	2	3	4	5	6

і т. д. до кінця

Картку заповнив _____

посада

підпис

прізвище, ім'я, по батькові

" __ " _____ 19__ р.

За даним зразком друкувати всі сторінки зошита

 найменування класифікаційної групи

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
картки	інвентарний		

і т. д. до кінця

_____ (назва установи)

Типова форма N O3-7

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Головного управління

Державного казначейства України,

Державного комітету статистики України

від 2 грудня 1997 р. N 125/70

Ідентифікаційний

код ЄДРПОУ

Код за ДКУД

Зразок обкладинки

ОПИС

інвентарних карток по обліку основних засобів
за період з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

типова форма N O3-7

За даним зразком друкувати всі сторінки

_____ (найменування класифікаційної групи)

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
картки	інвентарний		

Зворотна сторона форми N ОЗ-8

Звітні періоди	Наявність основних засобів на 1-е число звітної дати	Надійшло всього (індексовано)	Вибуло			Амортизація (за січень - повністю, згодом - змінена) на				Витрати на капітальний ремонт
			всього	у тому числі		повне відновлення		капітальний ремонт		
				внаслідок старіння та зносу	внаслідок стихійного лиха	+, -	сума	+, -	сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Липень										
Серпень										
Вересень										
Разом за III квартал	X									
Жовтень										
Листопад										
Грудень										
Разом за IV квартал	X									
Всього (оборот за рік)	X									
На кінець року			X	X	X					

(назва установи)

Типова форма N O3-9

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Головного управління
Державного казначейства України,
Державного комітету статистики України
від 2 грудня 1997 р. N 125/70

Ідентифікаційний

код ЄДРПОУ

Код за ДКУД

ІНВЕНТАРНИЙ СПИСОК
основних засобів (за їх місцезнаходженням, місцем експлуатації)

(відділ, інший структурний підрозділ)

(найменування класифікаційної групи)

Інвентарна картка або запис в інвентарній книзі		Інвентарний номер	Повне найменування об'єкта	Первісна (балансова) вартість	Вибуття (переміщення)		
					документ		причина вибуття (переміщення)
дата	номер				дата	номер	
1	2	3	4	5	6	7	8

Друкувати зі зворотом, без заголовної частини.

Відповіді на тести з теми «Облік основних засобів»

№ тесту	Варіанти відповідей
1	<i>a</i>
2	<i>в</i>
3	<i>б</i>
4	<i>б</i>
5	<i>б</i>
6	<i>г</i>
7	<i>в</i>
8	<i>г</i>
9	<i>б</i>
10	<i>в</i>
11	<i>г</i>
12	<i>г</i>
Усього балів	

Критерії оцінювання відповідей учнів

<i>Оцінка</i>	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
<i>Кількість балів</i>	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

*Додаток Т***Відповідьна відповідне значення:**

<i>№ терміну</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>№ відповіді</i>	<i>Д</i>	<i>Е</i>	<i>И</i>	<i>А</i>	<i>В</i>	<i>Є</i>	<i>Б</i>	<i>З</i>	<i>Г</i>	<i>Ж</i>	<i>Й</i>	<i>І</i>

Вірна відповідь – 1 бал

Відповіді з бухгалтерського диктанту з теми «Облік основних засобів»

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
Облік придбання або створення власними силами основних засобів			
1	Проведено передоплату постачальнику за основні засоби а також за виконані роботи на капітальному будівництві	63 «Розрахунки постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»
2	Відображено надходження від постачальника придбаних основних засобів.	15 «Капітальні інвестиції»	63 «Розрахунки постачальниками та підрядниками»
3	Відображено суму транспортних та посередницьких послуг, пов'язаних з придбанням основних засобів	15 «Капітальні інвестиції»	68 «Розрахунки за іншими операціями» 63 «Розрахунки постачальниками та підрядниками»
4	Прийнято згідно акту виконані підрядні роботи, виконані будівельною організацією на будівництві складу	15 «Капітальні інвестиції»	63 «Розрахунки постачальниками та підрядниками»
5	Відображено суму ПДВ (податковий кредит) за операціями 2 і 4	64 «Розрахунки податками й платежами»	63 «Розрахунки постачальниками та підрядниками» 68 «Розрахунки за іншими операціями»
6	Списано будівельні матеріали на будівництво складу	15 «Капітальні інвестиції»	20 «Виробничі запаси»
7	Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим на будівництві складу	15 «Капітальні інвестиції»	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»
8	Проведено нарахування на заробітну плату працівників і віднесено їх на витрати по будівництву складу	15 «Капітальні інвестиції»	65 «Розрахунки за страхуванням»
9	Віднесено вартість робіт і послуг допоміжних виробництв на витрати по будівництву складу	15 «Капітальні інвестиції»	23 «Виробництво»
10	Введено новозбудований гараж або придбані основні засоби згідно акту в експлуатацію	10 «Основні засоби» 12 «Нематеріальні активи»	15 «Капітальні інвестиції»
Облік операцій по реалізації основних засобів			
11	Списано реалізовані об'єкти основних засобів за залишковою вартістю	972 «Втрати від зменшення корисності активів»	10 «Основні засоби»
12	Списано суму зносу, нараховано по реалізованих об'єктах основних засобів	131 «Знос основних засобів»	10 «Основні засоби»
13	Відображено заборгованість покупців (дебіторів) за реалізовані основні засоби продажною вартістю, сума якої зарахована в	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	742 «Дохід від відновленої корисності»

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	доход від реалізації необоротних активів		активів»
14	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ, визначену за встановленою ставкою до суми доходу від реалізації основних засобів	742 «Дохід від відновленої корисності активів»	641 «Розрахунки за податками»
15	Відображено витрати, пов'язані з реалізацією основних засобів	972 «Втрати від зменшення корисності активів»	66 «Розрахунки за виплатами працівникам» 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» та ін..
16	Зараховано на рахунок підприємства кошти, одержані від покупців за реалізовані основні засоби	31 «Рахунки в банках»	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»

Критерії оцінювання відповідей учнів

Оцінка	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Кількість балів	16	14-15	12-13	10-11	8-9	7	6	5	4	3	2	1

Відповідь на приклад обліку реалізації основних засобів.

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	Відображено дохід від реалізації	377	742	13 200
2	Списання нарахованого зносу реалізованого об'єкта	131	103	65 600
3	Списано залишкову вартість реалізованих основних засобів	972	103	9 400
4	Відображено суму ПДВ	742	641	2 200
5	Надійшла від покупців оплата за продані їм основні засоби	311	377	13 200
6	Списано дохід від реалізації необоротних активів на рахунок фінансових результатів	742	793	11 000
7	Собівартість реалізованих необоротних активів віднесено на фінансові результати	793	972	9 400
8	Фінансовий результат від реалізації основних засобів віднесено до нерозподіленого прибутку	793	441	1 600

Відповіді на завдання №1.

Розрахунок амортизаційних відрахувань за місяць:

- a) Вартість дренажного насосу – 51 690,00
 Сума амортизації за рік $51\,690:12=4307,00$
 Місячна норма амортизації $4307,00:12=359,00$
- б) Вартість комп'ютерів $7\,200,00 \times 3 = 21\,600,00$
 Сума амортизації за рік $7\,200,00:15=480,00$
 Місячна норма амортизації одного комп'ютера: $480:12=40,00$
- в) Розраховуємо місячну норму амортизації складу готової продукції:
 $84\,800:50=1\,696,00$
 $1\,696:12=141,00$
- г) Розраховуємо загальну суму амортизації за серпень місяць:
 $359+120+141=620,00$

Відображено нарахування сум амортизації по дренажному насосу, комп'ютерів та складу готової продукції:

- Д 23 К 131 - 359,00 (дренажний насос)
 Д 92 К 131 - $40,00 \times 3=120,00$ (комп'ютери)
 Д 93 К 131 - 141,00 (склад готової продукції)

ТОВ «ОБРІЙ»
(назва установи)

Типова форма N 03-1
ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Головного управління Державного
казначейства України та Державного комітету
статистики України
від 2 грудня 1997 р. N 125/70

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

30950099

Код за ДКУД

000000

Затверджую

(посада;

м.п. **ПІДПИС**
прізвище, ім'я та по батькові; підпис)
" **01**" " **07**" **2010** р.

АКТ прийняття-передачі основних засобів

		Дебет		Кредит		Пер- вісна (балан- сова) вар- тість	Інвен- тарний номер	Знос	Особа, відповідальна за зберігання основних засобів		
Здавач	Одер- жувач	раху- нок, код аналі- тичного обліку	код аналі- тичного обліку	раху- нок, код аналі- тичного обліку	код аналі- тичного обліку				Рік випус- ку (побу- дови)	Дата введення в експлу- атацію (місяць, рік)	Номер пас- порта
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		10		15		84800	617		2010		1038/15

На підставі наказу, розпорядження **Наказу**
від "01" __07__ 2010р. __ N 103 проведено огляд **нового будинку складу**
склад готової продукції
(найменування об'єкта)

що приймається (передається) в експлуатацію від **Покровського ПМК - 331**

У момент прийняття (передачі) об'єкт знаходиться в **на території ТОВ «Обрій»**

(місцезнаходження об'єкта)

Коротка характеристика об'єкта **площа 4011 м², фундамент залізобетонний, стіни цегляні, дах залізний**

Зворотний бік типової форми 03-1

Об'єкт технічним умовам відповідає (не відповідає) **відповідає**

(вказати, що саме не відповідає)

добробка не потрібна (потрібна) не потрібна
потрібна (вказати, що саме потрібно)Результати випробування об'єкта **придатне до експлуатації** Висновок комісії **Склад Г.П. прийняти в експлуатацію** **Додаток.** Перелік технічної документації **кошторис, типовий проект 1038/15**

Голова комісії	<u> </u> Гол. Інженер <u> </u> (посада)	<u> </u> ПІДПИС <u> </u> (підпис)	<u> </u> Іванов О.І. <u> </u> (прізвище та ініціали)
Члени комісії	<u> </u> Кер. відділу кап. будівництва <u> </u> (посада)	<u> </u> ПІДПИС <u> </u> (підпис)	<u> </u> Петренко І.О. <u> </u> (прізвище та ініціали)
	<u> </u> Бухгалтер <u> </u> (посада)	<u> </u> ПІДПИС <u> </u> (підпис)	<u> </u> Данілова Б.М. <u> </u> (прізвище та ініціали)
	<u> </u> (посада)	<u> </u> (підпис)	<u> </u> (прізвище та ініціали)
Об'єкт основних засобів прийняв	<u> </u> Зав. складу <u> </u> (посада)	<u> </u> ПІДПИС <u> </u> (підпис)	<u> </u> Козубенко О.В. <u> </u> (прізвище та ініціали)

Відмітка бухгалтерії про відкриття картки або переміщення об'єкта

"01" 07 2010р.Головний бухгалтер **ПІДПИС** **Муленко П.М.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

ТОВ «ОБРІЙ»
(підприємство, організація)

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

30950099

Типова форма N ОЗ-6

Затверджена наказом Міністерства України
від 29.12.95 р. N 352

Код за УКУД

000000

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
16	17	18
01.07.2010		

ІНВЕНТАРНА КАРТКА

2

обліку основних засобів

Дренажний насос

повне найменування та призначення об'єкта

з-д «Холдінг»

найменування заводу-виготовлювача

МОДЕЛЬ, ТИП, МАРКА

Цех, відділ, дільниця, лінія	Рахунок, субрахунок	Код аналітичного обліку	Первісна (балансова) вартість	Код		Норма амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт	Устаткування		Акт про введення в експлуатацію		Дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 199_р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)		
				рахунок і об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань)	норма амортизаційних відрахувань на	вид	код		дата	номер	інвентарний	заводський		паспорта	найменування	вид			маса	бухгалтерський запис (акт, накладна)	причина вибуття (переміщення)			
1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Цех№8			51690								08.2010	4		469			4307	2008						

Джерело придбання (фінансування) _____
(для державних підприємств) _____

Добування, доукомплектування, модернізація, індексація				РЕМОНТ (бухгалтерський облік)							
дата	номер	інвентар- ний номер	сума	дата	номер	інвентар - ний номер	сума	дата	номер	інвентар - ний номер	сума

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інша відомість				
	основний об'єкт	найменування найважливіших прибудов обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта			
1	2	3	4	5	6
Термін експлуатації	12років	Насос дренажний			

і т. д. до кінця

Картку заповнив Бухгалтер
посадаПІДПИС
підписДанілова Б.М.
прізвище, ім'я, по батькові"01" 07 2010 р.

За даним зразком друкувати всі сторінки зошита

найменування класифікаційної групи

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
картки	інвентарний		

і т. д. до кінця

ТОВ «ОБРІЙ»
(підприємство, організація)

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

30950099

Типова форма N ОЗ-6

Затверджена наказом Міністерства України
від 29.12.95 р. N 352

Код за УКУД

000000

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
16	17	18

ІНВЕНТАРНА КАРТКА
обліку основних засобів

3

Комп'ютер

повне найменування та призначення об'єкта

найменування заводу-виготовлювача

МОДЕЛЬ, ТИП, МАРКА

Цех, відділ, діль- ниця, лінія	Раху- нок, суб- раху- нок	Код ан ал і- ти чно го об лі ку	Первісна (балансова) вартість	Код		Норма амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт	Устаткування		Акт про введення в експлуатацію		Дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 199_р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)			
				рахунка і об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань)	норма амортизаційних відрахувань на	на повну відбудову	на капітальний ремонт		вид	код	дата	номер		інвентарний	заво-дський	пас-порта			найменування	вид	маса	бухгалтерський запис (акт, накладна)	причина вибуття (переміщення)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
контора			7200				15%					08.2010			513		47.63.93	480,00	2009						
			7200												514		47.63.94		2009						
			7200												515		47.63.95		2009						

Джерело придбання (фінансування) _____
(для державних підприємств) _____

Добування, доукомплектування, модернізація, індексація				РЕМОНТ (бухгалтерський облік)							
дата	номер	інвентар- ний номер	сума	дата	номер	інвентар - ний номер	сума	дата	номер	інвентар - ний номер	сума

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інша відомість				
	основний об'єкт	найменування найважливіших прибудов обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта			
1	2	3	4	5	6
Строк корисного використання	15років	КОМПЮТЕ Р			

і т. д. до кінця

Картку заповнив бухгалтер
посадаПІДПИС
підписДанілова Б.М.
прізвище, ім'я, по батькові«01» 08 2010 р.

За даним зразком друкувати всі сторінки зошита

найменування класифікаційної групи

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
картки	інвентарний		

і т. д. до кінця

ТОВ «ОБРІЙ»

(підприємство, організація)

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ**30950099****Типова форма N ОЗ-6**

Затверджена наказом Міністерства України

від 29.12.95 р. N 352

Код за УКУД

000000

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
16	17	18
01.07.2010		

ІНВЕНТАРНА КАРТКА**4****обліку основних засобів**

Склад для зберігання готової продукції _____

повне найменування та призначення об'єкта _____

найменування заводу-виготовлювача _____

модель, тип, марка _____

Цех, відділ, діль- ниця, лінія	Рахунок, суб- рахунок	Код аналі- тич- ного облік у	Первісна (балансова) вартість	Код		Норма амортиза- ційних відраху- вань		Попра- вочний коєфі- цієнт	Уста- ку- вання		Акт про введення в експлуата-цію		Дат а поч атку спла ти за осн овні засо би (міс яць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 199_р. або за документа- ми придбання	Рік випус- ку (побу- дови)	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)			
				рахунка і об'єкта аналі- тичного обліку (для віднесення аморти- зацій- них відраху- вань	норма амортиза- ційних відраху- вань на	повне	капітальний ремонт		на повну відбудову	на капітальний ремонт	вид	к о д		дата	номер	ін- вен- тар- ний			завод- ський	пас- пор- та	най- мену- вання	вид	маса	бухгалтер- ський запис (акт, накладна)	причин а вибуття (перемі- щення)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1 2	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
			84800									01.07.2010			617			1696	2010						

Джерело придбання (фінансування) _____

(для державних підприємств) _____

Добування, доукомплектування, модернізація, індексація				РЕМОНТ (бухгалтерський облік)							
дата	номер	інвентар- ний номер	с у м а	дата	номер	інвент ар- ний номер	сума	дата	ном ер	інвент ар- ний номер	сума

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інша відомість				
	основний об'єкт	найменування найважливіших прибудов обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта			
1	2	3	4	5	6
Строк корисного використання	50 років	Склад для зберігання готової продукції			

і т. д. до кінця

Картку заповнив Бухгалтер
посадаПІДПИС
підписДанілова Б.М.
прізвище, ім'я, по батькові"01" 07 2010 р.

За даним зразком друкувати всі сторінки зошита

найменування класифікаційної групи

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
картки	інвентарний		

і т. д. до кінця

Відповідь на завдання №2

Типова форма N 03-3

ЗАТВЕРДЖУЮ:

підпис

підпис керівника

« 01 » 07 2010р.

Рік	Мі-сяць	Чис-ло	Сільгоспідприємство	Шифр	Відділ (ділянка)	Ферма (цех)	Бри-гада	АКТ №_142_ НА СПИСАННЯ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД	Опе-рація
2010	07	01	ТОВ «Обрій»			№8			
Шифр синтетичного і аналітичного обліку			Первісна вартість	Сума зносу	Інв. №	Норма амортизаційних відрахувань			
дебет		кредит				на повне відновлення		на капітальний ремонт	
			51970		234				
131		10		51089					
976		10		881					
Комісія у складі голови _____ головний інженер Іванов О.І _____ <small>посада, прізвище, і, б.</small>									
та членів комісії нач. тенічного відділу Сергійчук О.В. _____ <small>посада, прізвище, і, б.</small>									
бухгалтер Голуб А.П. _____ <small>посада, прізвище, і, б.</small>									
призначена наказ № 128 від 1. 07. 2010 р. <small>омер наказу (розпорядження, рішення), дата</small>									
оглянула зробила огляд дренажного насосу _____ <small>(назва об'єкту)</small>									
та найшла його придатним до ліквідації (розробці) за основою _____									
1. Рік побудування 1984 р.									
2. Введено в експлуатацію у 1984р.									
3. Капітальний ремонт виконано 3 на суму 8456,00 _____ грн. <small>кількість</small>									
4. Технічний стан та причини ліквідації не придатний для використання _____									
5. Висновок комісії Списати як непридатний до використання _____									
Додатки: _____ <small>перелік документів</small>									

РОЗРАХУНОК
результатів від ліквідації об'єкту

Затрати по ліквідації			Надійшло від ліквідації			
найменування документів	статі витрат	сума	найменування документів	види цінностей	кількість	сума
Зар.плата		620	Зап. част		4 шт	270
ЄСВ – 36%		226,92	Металобрухт		62 кг.	134
Всього	846,92		Всього			404

Результати від ліквідації 881-404=477 грн. (збиток)

У карточці () вибуття основних засобів відмічено «01» 07 2010р.

Головний (старший) бухгалтер **ПІДПИС**

ТОВ «ОБРІЙ»

(підприємство, організація)

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

30950099

Типова форма N ОЗ-6

Затверджена наказом Міністерства України

від 29.12.95 р. N 352

Код за УКУД

000000

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
16	17	18
01.07.2010		

ІНВЕНТАРНА КАРТКА

1

обліку основних засобів

Дренажний насос

повне найменування та призначення об'єкта

З-д «Холдінг»

найменування заводу-виготовлювача

модель, тип, марка

Цех, відділ, діль- ниця, лінія	Рахунок, суб- рахунок	Код аналі- тич- ного облік у	Первісна (балансова) вартість	Код		Норма амортиза- ційних відраху- вань		Попр- а- вочн ий коєфі- цієнт	Устатку - вання		Акт про введення в експлуата-цію		Дат а поч атку спла ти за осн овні засо би (міс яць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 199_р. або за документа- ми придбання	Рік випус- ку (побу- дови)	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)			
				рахунка і об'єкта аналі- тичного обліку (для віднесення аморти- зацій- них відраху- вань	норма амортиза- ційних відраху- вань на	повне	капітальний ремонт		на повну відбудову	на капітальний ремонт	вид	код		дата	номер	ін- вен- тар- ний			завод- ський	пас- пор- та	най- мену- вання	вид	маса	бухгалтер- ський запис (акт, накладна)	причин а вибуття (перемі- щення)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Цех№8			51970									№61 01.1984	4581720		234			51089	08.1983				01.07. 2010	142	не придатний до використ

Джерело придбання (фінансування) _____

(для державних підприємств) _____

Добування, доукомплектування, модернізація, індексація				РЕМОНТ (бухгалтерський облік)							
дата	номер	інвентар- ний номер	с у м а	дата	номер	інвент ар- ний номер	сума	дата	ном ер	інвент ар- ний номер	сума
				02.1989р			3000,00	04.1994р			2256,00
				03.1999р			3200,00				

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інша відомість				
	основний об'єкт	найменування найважливіших прибудов обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта			
1	2	3	4	5	6
		Насос дренажний			

і т. д. до кінця

Картку заповнив Бухгалтер
посадаПІДПИС
підписДанілова Б.М.
прізвище, ім'я, по батькові"01" 07 2010 р.

За даним зразком друкувати всі сторінки зошита

найменування класифікаційної групи

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
картки	інвентарний		

і т. д. до кінця

Відповіді на завдання №3

Розрахунок

Суми відшкодувань нестачі основних засобів (дренажного насосу)

$$\text{Формула } [(B_B - A) \cdot I_{\text{інф.}} + A_3 + \text{ПДВ}] \cdot 2$$

де B_B – балансова вартість основних засобів

A – амортизація (знос)

$I_{\text{інф.}}$ – індекс інфляції (умовно дорівнює 1,1)

A_3 – акцизний збір

ПДВ – податок на додану вартість

Підставляємо значення та розраховуємо суму відшкодування збитку від нестачі

$$[(51690,00 - 359,00) \cdot 1,1 + \text{ПДВ}] \cdot 2 = [51331,00 \cdot 1,1 + \text{ПДВ}] \cdot 2 =$$

$$[56464,00 + \text{ПДВ}] \cdot 2 = [56464,00 + 11293,00] \cdot 2 = 135514,00$$

$$\text{Розраховуємо ПДВ} = 56464 \cdot 20\% : 100\% = 11293,00$$

Відобразимо результати інвентаризації основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку.

Д 13 К 10 - 359,00

Д 97 К 10 - 51331,00 (51690,00 - 359,00)

Д 37 К 74 - 112928,00 (135514,00 - 22586,00)

Д 37 К 64 - 22586,00 (11293,00 · 2)

Д 30 К 37 - 135514,00

Д 31 К 30 - 135514,00

Д 64 К 31 - 22586

Додаток 1

До Інструкції з інвентаризації
матеріальних цінностей, розрахунків
та інших статей балансу бюджетних установ

установа

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ **30950099**

ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ОПИС ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

“ 02 ” червня 2010 р.
(дата складання)

Основні засоби _____

Місцезнаходження цех №8 _____

Розписка

До початку проведення інвентаризації всі видаткові та прибуткові документи на основні засоби здані в бухгалтерію і всі основні засоби, що надійшли на мою(нашу) відповідальність оприбутковані, а ті, що вибули, списані.

Особа(и), відповідальна(і) за збереження основних засобів:

<u>інженер</u>	<u>ПІДПИС</u>	<u>Голуб А.П.</u>
(посада)	(підпис)	(прізвище, ім'я, по батькові)
_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(прізвище, ім'я, по батькові)

На підставі (розпорядження) від “02” червня 2010 р. № 137

Виконано знімання фактичних залишків у цеху №8

що значаться на обліку станом на “02” червня 2010 р.

Інвентаризація : розпочата “ 02 ” червня 2010 р.

Закінчена “ 02 ” червня 2010 р.

Голова комісії : **директор Петренко В.І**

Члени комісії : гол. бухгалтер **Іванова О.І.**

бухгалтер **Чаша К.І**

нач. тех.відділу **Сергійчук О.В.**

Усі цінності, пойменовані в цьому інвентаризаційному описі з № 1 до № 3_ перевірено комісією в натурі за моєї(нашої) присутності та внесені в опис, у зв'язку з чим претензій до інвентаризаційної комісії не маю(не маємо).Цінності, перелічені в описі, знаходяться на моєму (нашому) відповідальному зберіганні.

Особа(и), відповідальна(і) за збереження основних засобів:

“ 02 ” червня 2010 р. _____

Вказані у даному описі дані перевірів **Бухгалтер ПІДПИС Муленко П.М.**
(посада) (підпис)

“ 02 ” червня 2010 р.

№ запису	Найменування та коротка характеристика об'єкта	Рік випуску (будівництва)	НОМЕР			Рахується за станом на " " 201 р.				Відмітка про вибуття нестача
			ІНВЕНТАР-НИЙ	ЗАВОДСЬКИЙ	ПАСПОРТА	Фактична наявність		За даними бухгалтерського обліку		
						Кількість	Вартість	Кількість	Вартість	
1	4581720 насос дренаж	1983	234					1	49870	49870
2	4581723 насос дренаж	1983	469			1	51690	1	51690	
3	562345 три компютера	2004	513			3	21600	3	21600	
4	123567 склад готової продукції	1995	617			1	84800	1	84800	
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23	Разом					5	158090	6	207960	49870

Разом за описом : а) кількість порядкових номерів чотири

б) загальна кількість одиниць (фактично) пять

в) на суму , грн, фактично сто п'ятдесят вісім тисяч дев'яносто гривень

Відповіді на завдання №4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики України
від "4" червня 2009 р. № 390

ТОВ «Обрій»

(назва підприємства)

Ідентифікаційний

код за ЄДРПОУ

**ЖУРНАЛ-ОРДЕР № 4-А с.-г.
по рахунках:**

- 10 «Основні засоби»;**
- 11 «Інші необоротні матеріальні активи»;**
- 12 «Нематеріальні активи»;**
- 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»;**
- 16 «Довгострокові біологічні активи»;**
- 19 «Гудвіл»**

за вересень 2010р.

Рахунок № 10 “Основні засоби”

З кредиту рахунку 10 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 10 в дебет рахунків						Разом по кредиту
		№ 13	№	№	№	№ 974	№ 976	
14.	Списано залишкову						881,00	
15.	вартість							
16.	Списано знос на	359,00						
17.	основних засобах							
18.	яких не вистачає							
19.	Списано знос	51089,00						
20.	по основних							
21.	засобах що							
22.	ліквідуються							
23.	Відображено					51331,00		
24.	недостачу							
25.	основних засобів							
26.	Разом	51448,00				51331,00	881,00	

Рахунок № 11 “Інші необоротні матеріальні активи”

З кредиту рахунку 11 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 11 в дебет рахунків						Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.	Разом							

Рахунок № 12 “Нематеріальні активи”

З кредиту рахунку 12 в дебет рахунків

№ запису	Підстава	З кредиту рахунку 12 в дебет рахунків						Разом по кредиту
		№	№	№	№	№	№	
5.								
6.								
7.								
8.	Разом							

Аналітичні дані по рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»

№ п/п	Найменування субрахунків	Залишок на початок місяця		Обіг по дебету з кредиту рахунків					Обороти по кредиту	Залишок на кінець місяця	
		Дебет	Кредит	№	№	№	№	№		Дебет	Кредит
А	Б	1	2	4	6	7	8	9	10	11	12
1	131 "Знос основних засобів"										
2	132 "Знос інших необоротних матеріальних активів"										
3	133 "Накопичена амортизація нематеріальних активів"										
4	134 "Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів"										
5	135 "Знос інвестиційної нерухомості"										
	Разом по рахунку 13										

Журнал-ордер закінчено "30" вересень 2010 р.

У Головній книзі суми оборотів відображені "30" вересень 2010 р.

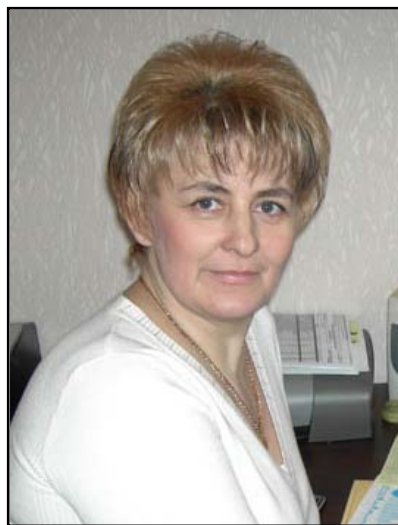
Виконавець _____ підпис _____

Головний бухгалтер _____ підпис _____

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Розробила
Гудзенко Любов Іванівна
викладач спеціальних дисциплін

Розробила
Денисенко Олена Григорівна
викладач спеціальних дисциплін

Дизайн та верстка
Бурикін Максим Сергійович
майстер виробничого навчання